

Innst. O. nr. 15

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 99 (2001-2002)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven)

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

Sammendrag

Regjeringen legger i proposisjonen frem forslag til endringer i gjeldsordningsloven samt i foreldelsesloven, panteloven og finansavtaleloven.

Gjeldsordningsloven er et av flere tiltak som på begynnelsen av 1990-tallet ble iverksatt for å motvirke gjeldsproblemene i private hushold. Lovens formål er å gi privatpersoner med alvorlige gjeldsproblemer mulighet til å få kontroll over sin økonomi. Den skal også sikre at skyldneren innfrir sine forpliktelser så langt det er mulig, samtidig som det skjer en ordnet og rettferdig fordeling av skyldnerens midler mellom kreditorene. Gjeldsordningsloven har, med et mindre unntak, stått uendret siden vedtakelsen.

Departementet har foretatt en gjennomgang av hvordan gjeldsordningsloven har fungert siden den trådte i kraft 1. januar 1993. Hovedkonklusjonen er at gjeldsordningsinstituttet stort sett har fungert godt, men at det på enkelte områder er behov for forbedringer. Departementet har i denne sammenhengen særlig festet seg ved ulikheter i praktiseringen av sentrale lovbestemmelser. Ulik praktisering antas å være svært uheldig ved at det kan bidra til at loven oppfattes som urettferdig både av de involverte parter og av samfunnet for øvrig, noe som igjen kan undergrave dens legitimitet. Departementet har også vurdert de offentlige kreditorenes stilling, herunder behandlingen av skatte- og avgiftskrav. Endelig har en også

merket seg at enkelte sentrale spørsmål ikke er lovregulert, samt at saksbehandlingstiden i en del tilfeller har vært lenger enn ønskelig.

I proposisjonen går departementet inn for en rekke lovendringer som tar sikte på å avhjelpe de svakheter som er avdekket.

Bakgrunnen for lovforslaget er nærmere omtalt i kapittel 3 i proposisjonen.

Barne- og familiedepartementet sendte 1. februar 2000 høringsnotat med forslag om endringer i gjeldsordningsloven. Dette er i innstillingen referert til som "høringsnotatet".

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at innstillingen er avgitt på grunnlag av beriktiget avtrykk av proposisjonen.

Komiteen viser videre til retdebrev fra barne- og familieministeren til Stortingets presidentskap 18. oktober 2002. Brevet er trykt som vedlegg.

Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt lov nr. 67/2002 om endringer i rettergangslovgivningen m.m. (bortfall av funksjonsbetegnelser på domstolene m.m.). Etter vedtak i statsråd 30. august 2002 trer

loven i kraft 1. januar 2003. Komiteen foreslår at slike endringer implementeres i det foreliggende forslag til endringslov og viser i den forbindelse til punkt 5.1 nedenfor.

Komiteen viser til at lovens formål er å gi privatpersoner med alvorlige gjeldsproblemer mulighet til å få kontroll over sin økonomi. Den skal også sikre at skyldneren innfrir sine forpliktelser så langt det er mulig, samtidig som det skjer en ordnet og rettferdig fordeling av skyldnerens midler mellom kreditorene.

Komiteen viser videre til at gjeldsordningen, med et mindre unntak, har stått uendret siden ikrafttredelsen 1. januar 1993 og at en gjennomgang har vist at gjeldsordningsinstituttet stort sett har fungert godt. Gjennomgangen viser likevel at det er behov for forbedringer som tar sikte på en presisering av enkelte sentrale lovbestemmelser, åpning for større fleksibilitet i forhold til offentlige kreditorer og større klarhet på områder som i dag ikke er lovregulert. Komiteen støtter at det gjøres endringer i loven med disse siktemålene. Komiteen viser ellers til at det er foreslått relativt inngripende prosessuelle endringer med sikte på å forkorte saksbehandlingstiden, herunder en betydelig utvidelse av namsmannens kompetanse både i forbindelse med åpning av gjeldsforhandlinger og i saker om endring av gjeldsordning. Komiteen er også enig i at det gjøres endringer med sikte på å forkorte saksbehandlingstiden.

2. ALMINNELIGE MERKNADER TIL DE ENKELTE LOVFORSLAGENE

2.1 Gjeldsordningslovens forhold til enkelte regler i sosialtjenesteloven

Sammendrag

Departementet vil gå inn for en ny § 1-5 i loven, som foruten å presisere kommunenes bistandsplikt også henviser til den aktuelle bestemmelsen i sosialtjenesteloven. Slik bestemmelsen er formulert understrekes det at kommunen har en *bistandsplikt*, og at det i utgangspunktet er skyldneren selv som skal forsøke å komme frem til en ordning med sine fordringshavere. Departementet finner at plassering av bestemmelsen i gjeldsordningsloven på en bedre måte vil dekke behovet for bredere tilgjengelighet og øke oppmerksomheten omkring økonomisk rådgivning for de som arbeider med gjeldsproblemer utenfor kommunesektoren. Bestemmelsen er ikke ment å endre gjeldende rett. Det vil også fortsatt være opp til den enkelte kommune om rådgivningstjenesten skal organiseres gjennom sosialtjenesten eller på annen måte.

Høringsinstansene ble bedt om å vurdere om det er behov for å lovfeste en bestemmelse om at gjeldsordning ikke utelukker økonomisk sosialhjelp, ev. om det vil være nødvendig og/eller tilstrekkelig å informere om forholdet i rundskriv eller liknende.

Departementet ser det som viktig at det ikke råder usikkerhet omkring hvorvidt en person som har fått gjeldsordning kan gis økonomisk sosialhjelp, men er enig med de høringsinstanser som fremholder at en bestemmelse om dette i utgangspunktet passer best i sosialtjenesteloven. Som påpekt av flere instanser kan en slik regel også hensiktsmessig formidles i form av rundskriv, instruks eller liknende. Departementet har på dette grunnlag kommet til at det ikke bør fremmes forslag om en slik lovbestemmelse i gjeldsordningsloven. Departementet vil i samarbeid med Sosialdepartementet vurdere hvordan informasjon om dette mest hensiktsmessig kan formidles.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 1-5.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det fremgår av proposisjonen at en rekke brukere av loven og andre høringsinstanser er positive til å innta en bestemmelse i lovgivningen som gjør det klart at gjeldsordning ikke utelukker økonomisk sosialhjelp. Flertallet viser til at Sosialdepartementet fraråder at det inntas en bestemmelse i sosialtjenesteloven om forholdet mellom gjeldsordning og økonomisk sosialhjelp, slik barne- og familieministeren antydte som en mulighet i brev til finanskomiteen 16. oktober 2002, jf. brev 28. oktober 2002.

Flertallet slutter seg til beskrivelsen i punkt 4.1.2.1 i proposisjonen og mener at det bør inntas en bestemmelse i gjeldsordningsloven som klargjør overfor brukerne av loven at gjeldsordning i seg selv ikke medfører tap av rettigheter etter sosialtjenesteloven. En slik bestemmelse bidrar til å unngå misforståelser på dette punkt. Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

Ny § 1-6 skal lyde:

§ 1-6 Forholdet til sosialtjenesteloven

Gjeldsordning etter loven her er ikke i seg selv hinder for at stønad kan gis etter sosialtjenesteloven kapittel 5."

2.2 Lovens økonomiske vilkår - "varig ute av stand"

Sammendrag

Spørsmålet om skyldneren økonomisk sett er kvalifisert for gjeldsordning, og dermed tolkingen av uttrykket "varig ute av stand", er en sentral og avgjørende problemstilling i gjeldsordningsloven. Ulik praktisering og forskjellsbehandling på dette punkt er særlig uheldig både for skyldnere og kreditorer. Det har vist seg i praksis at tolkningsproblemer oppstår både ved avgjørelsen av hvor langt inn i fremtiden vurderingen skal gjøres, og ved vurderingen av hvor store betalingsbelastninger skyldneren må avfinne seg med, før gjeldsordning er aktuelt.

Departementet har vurdert om uttrykket "varig" kan være flertydig eller misvisende i forhold til den vurdering som skal foretas, og derfor bør erstattes med et annet uttrykk som bedre beskriver vurderingstemaet og som kan bidra til mer likhet i praktiseringen. Man har her vurdert alternative uttrykk som "alvorlige gjeldsproblemer" og "langvarig betalingsudyktighet". Departementet har imidlertid kommet til at uttrykket "varig" bør beholdes.

Av hensyn til den usikkerhet som har vært på området anser departementet det likevel som hensiktsmessig å gi noen nærmere retningslinjer for det skjønnet som må foretas. Departementet har således kommet til at gjeldende bestemmelse bør presiseres noe. En ser det imidlertid ikke som formålstjenlig å fastsette en nærmere tidsramme for hva som skal betraktes som "varig", og heller ikke en spesifikk nedre grense når det gjelder gjeldens størrelse.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 1-3.

Komiteen viser videre til at det økonomiske vilkåret alltid må sees i sammenheng med formålet med gjeldsordningsinstituttet, nemlig at personer med alvorlige gjeldsproblemer skal få en mulighet til å få kontroll over sin økonomi og at det skal legges til rette for at skyldnere med slike problemer kan oppnå gjeldsordning, jf. § 1-1.

2.3 Støtendevurderingen ved åpning av gjeldsforhandling. Adgang til å oppnå gjeldsordning mer enn én gang

2.3.1 Støtendevurderingen

SAMMENDRAG

Det såkalte støtendekriteriet er ment som en sikkerhetsventil for de tilfeller hvor gjeldsforhandling eller gjeldsordning ikke bør komme i stand på grunn av kritikkverdige forhold knyttet til søkerens situasjon eller det forslag til gjeldsordning som fremmes.

Departementet foreslår at det bør legges en noe lempeligere vurdering av støtendekriteriet til grunn ved åpning av gjeldsforhandling enn ved stadfestelse av tvungen gjeldsordning. Departementet foreslår videre å presisere støtendekriteriet ved å ta inn i loven en liste over de omstendigheter som normalt skal tas i betraktning ved den skjønsmessige vurdering.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 1-4 første ledd og andre ledd bokstavene a til d.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet, slutter seg til forslaget til § 1-4 annet ledd bokstav e.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til merknad nedenfor, der disse medlemmer prinsipielt går imot forslaget til bokstav e. Disse medlemmer viser imidlertid til at flertallet går inn for forslaget.

Komiteen vil understreke at når det i § 1-4 annet ledd bokstav e blir brukt begrepet "betydelig andel" i stedet for en fast prosentandel, betyr det at namsmannen og domstolene skal ha mulighet til å åpne gjeldsforhandlinger, selv om skatte- og avgiftsgjelden overstiger 60 pst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Barne- og familiedepartementets merknader på side 96 i proposisjonen går ut på blant annet at man må vise "særlig varsomhet" når det er snakk om å fravike 60 pst.-regelen. Når man nå uttrykkelig går inn for å oppheve 60 pst.-regelen mener flertallet at det ikke er riktig at man i forarbeidene går langt i å videreføre denne, ved å legge føringer på hvordan det nye kriteriet "betydelig andel" skal forstås. Flertallet understreker at opphevelsen av regelen innebærer at det ikke lenger skal tas utgangspunkt i denne, og at det på friere grunnlag skal vurderes hvorvidt skatte-/avgiftsgjeld utgjør en betydelig andel av skyldnerens samlede gjeld samt klanderverdigheten knyttet til denne delen av gjelden. Dette må igjen ses i sammenheng med skatte-/avgiftsgjeldens absolutte og relative størrelse.

Regjeringen har i merknadene til den enkelte paragraf i lovforslaget beskrevet hva som er en skatte- og avgiftsgjeld skyldneren kan klandres for (proposisjonen side 96). Komiteen er i hovedsak enig i Re-

gjerings vurderinger. Komiteen vil blant annet peke på at det er svært kritikkverdig dersom skyldneren bevisst har unndratt seg skatter/avgifter eller har forsøkt på dette. Komiteen er imidlertid ikke enig i at det i alle situasjoner er klanderverdig å ikke ha levert selvangivelse. Skyldner kan i noen tilfeller ha vært i en så vanskelig livssituasjon at han/hun ikke har fått levert selvangivelsen. Komiteen mener at skyldner i slike tilfelle bør få mulighet til å åpne gjeldsforhandlinger. Dersom skyldneren i et bevisst forsøk på å unndra skatt ikke har levert selvangivelse, mener komiteen at skyldner kan klandres for dette.

Komiteen mener at i vurderingen av om det er støtende å åpne gjeldsforhandling grunnet skatte- og avgiftsgjeld, er det nødvendig å se størrelsen på gjelden, både absolutt og relativt, i sammenheng med hvor klanderverdig skyldneren har opptrådt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til merknad under punkt 2.16 nedenfor om at skatte- og avgiftsgjeld skal likestilles med annen gjeld når det gjelder hvilke krav som skal dekkes under gjeldsordningen. Disse medlemmer mener at konsekvensen av dette må være at man heller ikke særbehandler skatte- og avgiftsgjeld i forhold til annen gjeld når det gjelder spørsmålet om gjeldsforhandlinger skal åpnes. Disse medlemmer viser til at gjeldsforhandling kan nektes åpnet etter den generelle regelen i § 1-4 annet ledd første punktum.

Disse medlemmer viser videre til at bestemmelsen i § 1-4 annet ledd bokstav e medfører at gjeldsforhandling i visse tilfeller kan nektes åpnet som følge av forhold knyttet til skyldnerens skatte- og avgiftsgjeld. Disse medlemmer viser til at et av formålene med forslaget om endringer i gjeldsordningsloven har vært at det skal bli lettere for skyldnere å komme fram til en ordning med offentlige kreditorer.

Disse medlemmer viser til at store skjønnsfestsatte skattekrav i mange tilfeller har vært en medvirkende årsak til at næringsdrivende har havnet i økonomiske problemer. Disse medlemmer vil understreke at en slik situasjon ikke trenger å skyldes forhold som er så klanderverdige at de gir grunnlag for å nekte gjeldsordning. Både helseproblemer og manglende kompetanse kan begrense enkeltes evne til selv å rydde opp i et økonomisk uføre, og manglende ressurser til å innhente profesjonell hjelp til regnskapene kan være en annen medvirkende årsak til at skatte- og avgiftsgjelden blir høy.

Disse medlemmer mener at størrelsen på skatte- og avgiftsgjelden ikke skal være avgjørende for en skyldners mulighet til å få gjeldsordning.

Disse medlemmer vil påpeke at gjeldsordning uansett vil kunne nektes om det knytter seg klare klanderverdige forhold til skyldnerens gjeld.

Disse medlemmer går derfor imot forslaget til gjeldsordningsloven § 1-4 annet ledd bokstav e.

2.3.2 *Adgang til å oppnå gjeldsordning mer enn én gang*

SAMMENDRAG

Det foreslås at det i ekstraordinære tilfeller kan gis gjeldsordning mer enn én gang.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at gjeldende regler ikke gir adgang til å oppnå gjeldsordning mer enn én gang. Komiteen er enig i at dette bør være den klare hovedregel, men er også enig med Regjeringen i at regelen bør mykes opp noe.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener imidlertid at Regjeringens forslag til § 1-4 tredje ledd gir en for streng avgrensning. Flertallet viser til uttalelser fra høringsinstansene og mener at adgangen ikke bør avgrenses til spesielt oppregnede tilfeller, men heller utformes som en generell, men snever unntaksregel. Flertallet viser til at det kan forekomme andre situasjoner enn de som er uttrykkelig nevnt i lovforslaget, der det kan være urimelig å nekte gjeldsordning for annen gang. Flertallet slutter seg til uttalelsene fra høringsuttalelsene om at adgangen bør være åpen bare i særegne tilfeller, og at dette vanskelig kan være tilfelle der skyldneren selv kan lastes for den situasjonen som har oppstått. En skyldner som har fått opphevet gjeldsordningen uten at han kan lastes for det, må likevel ha en mulighet til ny gjeldsordning. Flertallet peker f.eks. på faren for nye gjeldskriser hvis det skulle bli større arbeidsledighet og synkende boligpriser. Mange tidligere gjeldsoffer som er ferdige med sin gjeldsordning kan ha skaffet seg bolig med høy belåning, da de måtte begynne på bar bakke. Disse vil bli svært sårbare for en ledighetskrise. En gjeldsordning vil i noen tilfeller kunne være den beste løsning for kreditorer, skyldneren og samfunnet. Flertallet vil derfor be om at departementet følger med på denne utviklingen, og eventuelt kommer tilbake til Stortinget med forslag om ytterligere oppmyking av regelen om at gjeldsordning bare kan gis én gang.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det bør være en klar hovedregel at gjeldsordning bare kan oppnås én gang. Det kan likevel helt unntaksvis være tilfeller der det ikke vil være urimelig å tillate gjeldsordning for annen gang. En gjeldsordning kan

for eksempel ha gått tapt på grunn av krav som har blitt stående utenfor ordningen, uten at skyldneren kan lastes i særlig grad for dette, eller en annen skyldners opptreden kan ha medført mislighold av ordningen uten at den annen part er å bebreide. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn gå inn for at det kan gis gjeldsordning mer enn én gang i ekstraordinære tilfeller.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og privat gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 1-4 tredje ledd skal lyde:

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling dersom skyldneren tidligere har oppnådd gjeldsordning etter loven her. Gjeldsforhandling kan likevel åpnes dersom særegne forhold tilsier det."

2.4 Namsmannens adgang til å åpne gjeldsforhandling

Sammendrag

Departementet foreslår at namsmannen skal kunne ha adgang til å åpne gjeldsforhandlinger i opplagte saker. Slik avgjørelse skal kunne påklages.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-1 første ledd andre punktum og fjerde ledd første punktum og § 3-4 tredje ledd. Komiteen viser også til forslag om endring av foreldelsesloven § 18 nr. 2 første punktum, jf. punkt 2.28 nedenfor.

2.5 Felles gjeldsordning for ektefeller mv.

Sammendrag

Departementet foreslo i høringsnotatet utvidet adgang til felles gjeldsordning for ektefeller mv. Forslaget er ikke videreført i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

2.6 Namsmyndighetenes adgang til å sette vilkår for åpning

Sammendrag

Departementet foreslo i høringsnotatet en presisering i gjeldsordningsloven for å understreke at dersom det settes vilkår for åpning av gjeldsforhandling, må dette gjøres ved egen kjennelse, slik at selve åpningskjennelsen eventuelt avsies først når vilkåret er oppfylt. Forslaget er ikke videreført i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

2.7 Adgangen til konkursåpning under gjeldsforhandling

Sammendrag

Etter gjeldende rett er åpning av gjeldsforhandling ikke til hinder for konkursåpning. Departementet foreslo i høringsnotatet å innføre en regel som hindrer konkursåpning hos skyldneren så lenge gjeldsforhandlingene pågår. I proposisjonen drøftes også behov for omstøtelsesregler i gjeldsordningsloven.

Departementet foreslår i proposisjonen ikke endringer i adgangen til konkursåpning. Det foreslås at dekningsloven § 5-8 (om rettsvirkningen av utleggspant) skal gjelde for saker etter gjeldsordningsloven.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 3-6.

Komiteen viser til at Regjeringen mener at konkursbehandling er en meget hardhendt behandling av privatpersoner. Samtidig mener Regjeringen at det ikke vil være mange konkurser under gjeldsforhandlinger. Regjeringen har derfor under tvil kommet til at det fortsatt bør være adgang til konkurs under gjeldsforhandlinger, med hovedbegrunnelse at dette åpner for omstøtelse av visse disposisjoner som er til skade for kreditorfellesskapet. Komiteen har vurdert å foreslå et forbud mot å åpne konkurs under gjeldsforhandlingene, og innføre utvidet adgang til omstøtelse i perioden. Komiteen viser til Barne- og familiedepartementets brev av 21. oktober 2002, og har kommet til at en slik endring ikke vil være hensiktsmessig. Komiteen ber likevel Regjeringen følge nøye med i om antallet konkurser under gjeldsforhandlinger øker eller om muligheten for konkurs under gjeldsforhandlinger på andre måter blir et stort problem for skyldner.

2.8 Gjeldsforhandlingsperiodens lengde

Sammendrag

Det foreslås en generell forlengelse av gjeldsforhandlingsperioden fra tre til fire måneder. Videre foreslås det at perioden kan forlenges dersom det begjæres tvungen ordning eller etter begjæring fra skyldneren i visse tilfeller. Det foreslås at virkningen av gjeldsforhandling automatisk skal bestå inntil rettskraftig avgjørelse om tvungen gjeldsordning.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-4 første ledd (innledningen) og § 5-1

tredje ledd, fjerde ledd første, andre og fjerde punktum og femte ledd. Komiteen viser til punkt 4.3 nedenfor når det gjelder § 5-1 fjerde ledd tredje punktum.

2.9 Behandling av straffebøter mv. i gjeldsforhandlingsperioden

Sammendrag

Det foreslås at betalingsutsettelsen i gjeldsforhandlingsperioden ikke skal gjelde lønnstrekk etter dekningsloven for straffebøter og visse erstatnings-/oppreisningskrav.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 3-4 femte ledd andre punktum.

Komiteen viser til at betalingsutsettelsen i gjeldsforhandlingsperioden ikke gjelder bøter og erstatnings-/oppreisningskrav, heller ikke når kravene kan nedsettes etter § 4-8 bokstav h. Skyldneren skal altså, som etter gjeldende regler, fortsette med nedbetaling av nevnte krav i gjeldsforhandlingsperioden.

2.10 Behandling av renter på pantelikret bolig-gjeld i gjeldsforhandlingsperioden

Sammendrag

Departementet foreslår at renter som påløper i gjeldsforhandlingsperioden og som grunner seg på en fordring som er sikret innenfor boligens "gjeldsordningsverdi", skal betales under gjeldsforhandlingene.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 3-4 andre ledd andre punktum.

2.11 Om foreldelse og rettsvern for pantelikrede renter

Sammendrag

Departementet foreslår å lovfeste følgende prinsipper:

- Ved tvangssalg etter åpning av gjeldsforhandlinger, skal åpningstidspunktet være avbruddstidspunkt for toårsfristen i panteloven § 1-5 bokstav b, og ikke tidspunktet for tvangssalgsbegjæringen. Dette skal gjelde uansett om det fremmes en tvangssalgsbegjæring også før åpningen.
- Renter opptjent under gjeldsordningen gis av hensyn til sekundærpanthaveren ikke pantelikkerhet for mer enn to år tilbake ved tvangssalg under gjeldsordningen eller etter opphevelse av gjeldsordningen.

- Renter innenfor gjeldsordningsverdien opptjent senere enn to år før det åpnes gjeldsforhandling, anses pantelikret dersom det begjæres tvangssalg innen to år etter at gjeldsordningen er fullført.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av panteloven § 1-5 første ledd bokstav b og forslaget til § 1-5 nytt andre ledd.

2.12 Heving av saken i gjeldsforhandlingsperioden

Sammendrag

Det foreslås i proposisjonen at namsmyndighetene i visse tilfeller skal kunne heve saken i gjeldsforhandlingsperioden og at hevingsavgjørelse skal kunne påklages/påkjæres med oppsettende virkning. Ved omgjøring av hevingsavgjørelse skal gjeldsforhandlingsperioden kunne forlenges.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 3-7 første og andre ledd og tredje ledd andre og tredje punktum. Komiteen viser til punkt 4.3 nedenfor når det gjelder tredje ledd første punktum.

2.13 Om bruk av ulike typer gjeldsordninger

Sammendrag

Det foreslås at det lovfestes adgang til å benytte avtaletyper som beskrevet i punkt 4.13 i proposisjonen. Departementet tar sikte på å utarbeide anbefalinger i form av rundskriv.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 4-2 nytt tredje ledd og at nåværende tredje ledd blir nytt femte ledd. Komiteen viser til punkt 2.21 nedenfor når det gjelder forslag til nytt fjerde ledd og til punkt 4.3 nedenfor når det gjelder § 2-2 om namsmannens plikt til veiledning og oppfølging.

2.14 Om utgifter til underhold under gjeldsordningen

Sammendrag

Det foreslås at det bør være en lovfestet adgang for skyldneren til å avsette midler til å dekke ekstrautgifter som oppstår i forbindelse med samvær med barn der den andre av foreldrene har den daglige omsorgen. Det foreslås videre at husstandsbegrepet i gjeldende lov erstattes med henvisning til de personer skyldneren har rettslig forsørgelsesplikt overfor samt samboere.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 4-3 første og tredje punktum.

Komiteen vil understreke at skyldnerens barn har rett til å delta i fritidsaktiviteter på linje med andre barn. Livsoppholdssatsene for skyldnere med barn må settes slik at dette blir mulig. Komiteen vil videre presisere at eventuelle særbidrag eller sosial stønad til ekstra kostnader til barn for eksempel skoletur eller konfirmasjon skal brukes til disse formålene, og ikke kan inndras til fordel for kreditorene. Komiteen mener videre at det er viktig at skyldnere som har samværsrett med barn får økonomisk mulighet til å følge opp denne retten.

Komiteen mener at det er viktig at skyldnere behandles likt uavhengig av bosted, men at det blir tatt hensyn til at levekostnadene ikke er de samme i alle deler av landet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil peke på at det er nødvendig med veiledende satser til bruk for namsmennene og tingretten.

Flertallet mener at ingen skyldnere bør ha mindre å leve av enn om lag 85 pst. av minstepensjon. Dette bør departementet innarbeide i fremtidige veiledende satser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det ikke bør knyttes noen grense til minstepensjonen, men at det skal foretas en individuell vurdering i de ulike sakene, slik at beløpet skyldneren har til å leve av er tilpasset lokale forhold. Beløpet kan således være større eller mindre enn 85 pst. av minstepensjonen.

2.15 Skyldnerens rett til å beholde bil mv.**Sammendrag**

Det foreslås i proposisjonen at beløpsgrensen for bil som kan beholdes under gjeldsordning økes fra $\frac{2}{3}$ G til 1 G, at denne grensen kan fravikes i særlige tilfeller (sykdom, uførhet mv.) og at næringsdrivende får utvidet adgang til å beholde dyrere bil. Den aktuelle bestemmelsen er foreslått noe omredigert.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 4-5 første ledd. Komiteen slutter seg videre til forslaget om nytt andre ledd. Komiteen viser til punkt 4.3 nedenfor når det gjelder forslaget om nytt andre punktum i tredje (nåværende andre) ledd i § 4-5.

2.16 Behandling av skatte- og avgiftskrav under gjeldsordningen**Sammendrag**

Gjeldsordningsloven § 4-8 bestemmer hvordan ulike typer krav behandles i forbindelse med gjeldsordning. Skatte- og avgiftskrav skal etter loven behandles i samsvar med forskrift gitt av Kongen. Etter forskriften holdes skatte- og avgiftskrav utenfor gjeldsordningen dersom de utgjør mer enn 60 pst. av skyldnerens totale forpliktelser ("60 pst.-regelen").

Det foreslås i proposisjonen at de materielle reglene flyttes til loven. Videre foreslås det at 60 pst.-regelen ikke videreføres, men at de hensyn og prinsipper som ligger bak regelen videreføres som en del av støtendekriteriet.

Det foreslås også at den særlige fristen for skatte-/avgiftsmyndigheter til å meddele ettergivelse mv., oppheves.

Komiteens merknader

Komiteen vil peke på at det har kommet mange tungtveiende innvendinger mot 60 pst.-regelen, og er derfor enig i at denne oppheves. Komiteen mener videre at de kreditorene som deltar i en gjeldsordning bidrar til å gi enkeltpersoner en mulighet til å komme ut av en håpløs gjeldssituasjon og til å fungere bedre i samfunnet. Komiteen vil peke på at en del av disse skyldnerne sannsynligvis måtte få støtte fra det offentlige hjelpeapparatet dersom de ikke hadde fått en gjeldsordning. Komiteen mener derfor at det er viktig å legge til rette for at private kreditorer ønsker å bidra til en frivillig gjeldsordning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at en prioritering av skatte- og avgiftskrav foran andre krav, kan føles urimelig av enkelte andre kreditorer. Dette gjelder særlig når det nå åpnes for at skyldneren kan få nedsatt bidragsgjeld han/hun har til tidligere ektefelle/samboer, og gjeld som skyldes erstatninger eller oppreisninger. Flertallet mener derfor at kravene til skatte- og avgiftsmyndighetene bør sidestilles med kravene til andre kreditorer.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 4-8 bokstav c skal lyde:

(c) Skatte- og avgiftskrav

Skatte- og avgiftskrav som er oppstått etter åpningstidspunktet omfattes ikke av gjeldsordningen, med mindre kravet er en følge av at skyldneren har

hatt et for lavt forskuddstrekk i gjeldsordningsperioden, og dette har medført høyere dividende enn dersom trekket hadde vært riktig. Tilsvarende gjelder for skatte- og avgiftskrav som fastsettes ved vedtak etter åpningstidspunktet".

Flertallet mener at det samtidig er nødvendig å oppheve forskrift om behandling av skatte- og avgiftskrav i forhold til gjeldsordninger etter gjeldsordningsloven.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det offentlige som skatte- og avgiftskreditorer i dag står i en særstilling. Det offentliges krav på skatter og avgifter har i utgangspunktet ikke noen form for kredittvurdering. Skatte- og avgiftskreditorerne kan heller ikke hindre at det påløper ytterligere gjeld dersom skyldneren får betalingsproblemer. Private kreditorer vil derimot ved betalingsproblemer kunne reagere ved å stoppe løpende kreditter eller nekte kreditt og kreve kontant betaling. Det vil derfor være uheldig at skatte- og avgiftskreditorerne skal bære risikoen for betalingssvikt, ved at disse kravene likestilles med kravene til andre kreditorer.

Disse medlemmer viser videre til at det i proposisjonen er foreslått at 60 pst.-regelen fjernes, slik at det i flere tilfeller vil bli åpnet gjeldsforhandlinger som omfatter skatte- og avgiftsgjeld, selv om denne gjelden overstiger 60 pst.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endring:

§ 4-8 bokstav c skal lyde:

(c) Skatte- og avgiftskrav

Skatte- og avgiftskrav som etter dekningsloven kapittel 9 ville vært prioritert ved konkurs, dekkes fullt ut før utbetaling skjer til uprioriterte krav. Som fristdag ved gjeldsforhandlinger anvendes åpnings-tidspunktet, jf. loven her § 3-1.

Skatte- og avgiftskrav som er oppstått etter åpningstidspunktet omfattes ikke av gjeldsordningen, med mindre kravet er en følge av at skyldneren har hatt et for lavt forskuddstrekk i gjeldsordningsperioden, og dette har medført høyere dividende enn dersom trekket hadde vært riktig. Tilsvarende gjelder for skatte- og avgiftskrav som fastsettes ved vedtak etter åpningstidspunktet."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til merknad under punkt 2.3.1

ovenfor om at skatte- og avgiftsgjeld heller ikke skal behandles annerledes enn annen gjeld når det gjelder støtendevurderingen ved spørsmål om åpning av gjeldsforhandlinger.

Komiteen slutter seg til forslaget om opphevelse av gjeldsordningsloven § 3-2 tredje ledd.

Komiteen viser til punkt 2.3.1 når det gjelder forholdet mellom 60 pst.-regelen og støtendekriteriet (§ 1-4 annet ledd bokstav e).

2.17 Behandling av bidragsforpliktelser under gjeldsordningen

Sammendrag

Forpliktelser som har sitt grunnlag i lovbestemt forsørgelsesansvar skal etter gjeldende lov gis full dekning med mindre det er tale om forpliktelser overfor bidragsfogden på grunnlag av utlagt underholdsbidrag for barn. Departementet foreslår at gjeld overfor bidragsberettigede skal kunne reduseres eller ettergis i forbindelse med en tvungen gjeldsordning. "Bidragsfogden" foreslås dessuten erstattet med "det offentlige" i lovteksten.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 4-8 bokstav d.

2.18 Behandling av straffebøter mv. under gjeldsordningen

Sammendrag

Straffebøter og enkelte forpliktelser som har sitt grunnlag i skade voldt ved straffbar handling, skal gis full dekning under en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Det foreslås i proposisjonen at det skal kunne gjøres unntak for dette, slik at kravene dermed ikke nødvendigvis hindrer en tvungen gjeldsordning.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at tvungen gjeldsordning etter dagens regler ikke kan komme i stand dersom skyldneren ikke har midler til innenfor gjeldsordningsperioden å nedbetale visse krav som følge av straffbare handlinger. Regjeringen foreslår at § 4-8 bokstav h endres slik at krav som er eldre enn fem år kan nedsettes i forbindelse med gjeldsordning. Støtendekriteriet i § 1-4 skal kunne hindre nedsettelse av de aktuelle kravene som er eldre enn fem år der nedsettelse anses urimelig.

Komiteen er enig i at de aktuelle kravene ikke bør utgjøre en absolutt hindring for gjeldsordning. Komiteen mener imidlertid at det ikke nødvendigvis er naturlig å regulere bøter og erstatnings-/oppreisningskrav på lik måte, og at en ufravikelig femårsregel ikke er hensiktsmessig.

Når det gjelder bøter slutter komiteen seg til forslaget om at disse som hovedregel skal dekkes fullt ut under gjeldsordning, men at bøter av en viss alder skal kunne nedsettes. Komiteen foreslår imidlertid at grensen settes til tre år, i stedet for fem. Komiteen antar at bøtegjeld sjelden vil være av en slik størrelse og ha grunnlag i slike typer forbrytelser at muligheten for gjeldsordning bør være avskåret, sett i forhold til behovet for gjeldsordning. Hvorvidt bøtekrav eldre enn tre år skal kunne nedsettes, skal bero på en helhetsvurdering. I denne vurderingen vil det være av betydning bl.a. hvor stor gjelden er, hvor gammel forbrytelsen er, hvor gammel gjelden er og hva slags forbrytelse(r) det er snakk om. Videre vil de momenter som vanligvis inngår i støtendevurderingen, jf. § 1-4 annet ledd, være relevante. Det bør også i helt særlige tilfeller være mulig å nedsette bøtegjeld som er yngre enn tre år. Her skal anledningen være snevrere.

Komiteen slutter seg ikke til forslaget om at erstatnings-/oppreisningskrav som er nyere enn fem år alltid skal gis dekning under gjeldsordning mens eldre krav skal kunne nedsettes. Komiteen peker på at det vil kunne oppfattes som støtende og i strid med den alminnelige rettsoppfatning om alle slike krav, som har oppstått i forbindelse med straffbare handlinger, skal kunne nedsettes/slettes når de er over en viss alder. Komiteen foreslår derfor en skjønnsmessig regel, der hovedregelen er at erstatnings-/oppreisningskrav knyttet til straffbare handlinger skal dekkes fullt ut, men at nedsettelse i unntakstilfeller skal kunne finne sted. Ved vurderingen av om det foreligger et unntakstilfelle vil særlig hensynet til forbrytelsens art og til fordringshaveren være av betydning, for øvrig vil kriteriene ved støtendevurderingen ha relevans også i den nevnte helhetsvurderingen. Det vil også være mindre grunn til å nedsette et krav etter personskaade enn etter en ren tings-/formuesskaade. Komiteen vil imidlertid utdype synet på visse forbrytelser.

Komiteen mener for det første at erstatnings-/oppreisningskrav som er fastsatt mindre enn tre år fra søknadstidspunktet for gjeldsforhandling, ikke skal kunne nedsettes. Unntak skal bare gjøres der særlige resosialiseringshensyn tilsier det, og sterke hensyn til den som har kravet, ikke er avgjørende. Slikt unntak skal imidlertid aldri kunne gjøres når det gjelder krav på erstatning/oppreisning etter f.eks. drap, voldsforbrytelser, ran, seksualforbrytelser mv., som er yngre enn tre år.

Komiteen mener for det annet at krav på erstatning/oppreisning til ofre for visse forbrytelser mot person, herunder drap, voldsforbrytelser, ran, seksualforbrytelser mv., bare i helt sjeldne unntakstilfeller bør kunne nedsettes. Komiteen vil påpeke at det vil kunne oppfattes som støtende og i strid med

den alminnelige rettsoppfatning dersom gjeld knyttet til erstatning/oppreisning for slike straffbare handlinger settes ned eller ettergis. Komiteen vil videre vise til at slike forbrytelser ofte straffes med flere års fengsel, og at det i soningstiden gjerne ikke er noen reell mulighet til å nedbetale slik gjeld. Det vil etter komiteens oppfatning ikke være riktig om gjerningspersonen rett etter endt soning, da han/hun tidligst har reell mulighet til å nedbetale gjelden til offeret, skal få ettergitt denne. At skyldneren faktisk har sonet fengselsstraff skal imidlertid ikke være avgjørende for hvorvidt erstatning/oppreisning skal kunne nedsettes. Hvorvidt det foreligger et unntakstilfelle må avgjøres etter en helhetsvurdering, der det tas hensyn til bl.a. til forbrytelsens art og forholdet til fordringshaveren. Komiteen understreker at denne unntaksreglen skal forstås snevrere enn de unntakene som kan gjøres når det gjelder bøtegjeld og andre forbrytelser enn de som omtales her.

Komiteen har vurdert å oppstille et skille mellom erstatning/oppreisning etter personskaade på den ene side og tingskaade, for eksempel etter innbrudd, på den annen. Komiteen har funnet å ikke ville lage et slikt skille, men understreker at krav etter forbrytelse mot en person er særlig beskyttelsesverdig i forbindelse med en gjeldsordning, uansett hva slags skade og tap det er snakk om. Komiteen mener at det kan bli tatt hensyn til forskjellen på slike typer krav som et moment i den helhetsvurderingen som skal foretas.

Komiteen viser videre til at støtendekriteriet, som nevnt av Regjeringen i punkt 4.18.4 i proposisjonen, skal kunne utgjøre en sikkerhetsventil i tilfeller der gjeldsordning bør nektes. Dette gjelder både for bøter og for erstatning/oppreisning.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 4-8 bokstav h skal lyde:

Straffebøter som er fastsatt ved dom eller forelegg mindre enn tre år før søknad om gjeldsforhandling fremmes, skal som hovedregel gis full dekning.

Krav på erstatning eller oppreisning for skade voldt ved en straffbar handling skal gis full dekning. Unntak kan gjøres dersom kravet er fastsatt ved dom eller forelegg mer enn tre år før søknad om gjeldsforhandling fremmes, eller dersom særlige resosialiseringshensyn tilsier det og hensyn til den som har kravet ikke er avgjørende. Ved vurderingen av om det foreligger et slikt unntakstilfelle, skal det særlig legges vekt på arten av den straffbare handling."

2.19 Om adgang til å holde visse prioriterte krav utenfor gjeldsordningen

Sammendrag

Gjeldsordningsloven forutsetter at alle skyldnerens forpliktelser skal medtas i ordningen og at alle forpliktelser som ikke er pantsikret må avskrives etter en tvungen gjeldsordning. Dette innebærer at en skyldner som ikke kan dekke de kravene som skal ha full dekning, ikke kan oppnå gjeldsordning. Det er ikke lovens ordning at enkelte typer krav kan holdes utenfor etter gjeldsordningen og gjenstå etter at den er fullført.

Departementet foreslo i høringsnotatet en lovfesting av rett til å holde krav utenfor gjeldsordningen. Forslaget er ikke videreført i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at en skyldner som ikke kan dekke de krav som etter loven skal gis full dekning, etter gjeldende regler ikke kan oppnå gjeldsordning. Flertallet slutter seg til de momentene som etter Barne- og familiedepartementets oppfatning taler for at "delvis" gjeldsordning skal kunne oppnås, jf. punkt 4.19.1 i proposisjonen. Flertallet viser til at man går inn for de forslagene som fremmes vedrørende nedsettelse av bidragsforpliktelser og straffebøter mv. Flertallet viser videre til at både Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet støtter forslaget som ble sendt på høring. Flertallet mener etter dette at mindre gjeldsposter skal kunne holdes utenfor gjeldsordning. Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-8 første ledd første punktum skal lyde:

Gjeldsordningen skal omfatte alle skyldnerens forpliktelser som ikke er betaling for en fremtidig motytelse som skyldneren har rett til å motta etter §§ 4-3 til 4-5 og skatte- og avgiftskrav som holdes utenfor gjeldsordningen i henhold til bokstav c nedenfor samt forpliktelser som nevnt i tredje ledd.

§ 4-8 annet og tredje ledd skal lyde:

Dersom det ikke er mulig å oppfylle kravene i paragrafen her, og fordringshavere som kan kreve full dekning ikke frivillig går med på en nedsettelse av kravet, kan gjeldsordning ikke oppnås.

Dersom størrelsen på de krav som ikke kan dekkes i løpet av gjeldsordningsperioden tilsier at skyldneren må antas å kunne oppnå kontroll over sin øko-

nomi selv om kravene holdes utenfor, kan gjeldsordning likevel oppnås. Det skal i så fall i skyldnerens budsjett tas hensyn til krav som skal holdes utenfor."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre tar det som står i proposisjonen til etterretning. Disse medlemmer går imot forslaget fra flertallet.

2.20 Hjemmel for offentlige kreditorer til å godta frivillig gjeldsordning

Sammendrag

En rekke offentlige fordringshavere har ikke hjemmel for å nedsette eller ettergi sine krav under frivillig gjeldsordning. Departementet har erfart at det i mange tilfeller er nødvendig med tvungen ordning for å få til nedsettelse av offentlige fordringshaveres krav. Dette medfører unødig arbeid og unødige kostnader i de tilfeller der det kunne vært mulig å oppnå frivillig ordning.

Departementet foreslo i høringsnotatet at det etableres en hjemmel i loven som gir offentlige fordringshavere adgang til å godta forslag til frivillig gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Departementet går ikke inn for å videreføre forslaget, men vil i samarbeid med Finansdepartementet følge opp saken med sikte på å innføre en slik hjemmel etter at spørsmålet er nærmere utredet.

Komiteens merknader

Komiteen konstaterer at en rekke offentlige kreditorer ikke har hjemmel til å nedsette eller ettergi sine krav, og at dette i mange tilfeller fører til at det ikke er mulig å få til en frivillig gjeldsordning. Komiteen mener at offentlige myndigheter bør ha mulighet til å spille en konstruktiv og positiv rolle i forhandlinger om en frivillig gjeldsordning.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om innen 1. juni 2003 å komme tilbake med et forslag til lovregler som gir offentlige kreditorer hjemmel til å godta forslag til frivillig gjeldsordning."

2.21 Kausjon og felles gjeldsansvar

Sammendrag

I mange saker etter gjeldsordningsloven har skyldneren gjeldsposter som er sikret ved kausjon, eller gjeldsansvar med medansvarlige. Det forekommer også at skyldneren er kausjonist. Loven har ingen regler som direkte berører disse problemstillingene.

Gjeldsordningsloven vil etter forslaget inneholde følgende regler om kausjonister og andre medforpliktete:

- En bestemmelse som av informasjonshensyn henviser til finansavtaleloven § 71 fjerde ledd om kausjonistens stilling i gjeldsforhandlingsperioden. Begrunnelsen for dette er at bestemmelsen i finansavtaleloven er ny og antas å være lite kjent.
- En bestemmelse om at et forslag til gjeldsordning skal inneholde en bestemmelse om medforpliktelsesstilling. Bakgrunnen for dette er at det i praksis er usikkerhet om hva som ellers ville bli resultatet, og at dette kan tenkes å avholde kreditor fra å gå med på en frivillig ordning i de tilfeller hvor denne ønsker at kausjonsansvaret skal bestå.
- Regler om at kausjonist og andre medforpliktede gis kreditorstatus når en sak etter gjeldsordningsloven innledes og forslag til frivillig gjeldsordning utsendes. Bakgrunnen her er at departementet er kjent med at kausjonister og andre medforpliktede i noen tilfeller har blitt uteglemt i gjeldsordningssaker.
- En bestemmelse om en avsetningsordning for tilfeller hvor skyldneren er forpliktet etter et uforfått kausjonsansvar.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-4 første ledd bokstav d, e og f, § 4-2 nytt fjerde ledd, endring av § 3-2 andre ledd første punktum, § 4-12 (nåværende § 4-11) første ledd nytt andre punktum og ny § 4-10. Nåværende §§ 4-10 og 4-11 blir hhv. §§ 4-11 og 4-12.

2.22 Gjeldsordningsperiodens lengde

Sammendrag

Gjeldsordningsperiodens lengde er et kjerne-spørsmål i gjeldsordningsloven. Departementet drøfter dette nærmere i punkt 4.22 i proposisjonen og foreslår flere endringer for å bidra til en mer ensartet praksis når det gjelder denne lengden. Forslagene går ut på å:

- skjerpe femårsregelen,
- sette et maksimum for periodens lengde (10 år),
- lovfeste enkelte momenter som normalt skal tas i betraktning når periodens lengde skal fastsettes.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 5-2 første ledd tredje til femte punktum og andre og tredje ledd. Nåværende andre ledd blir nytt fjerde ledd.

Komiteen viser til at gjeldsordningsperioden for en stor andel av gjeldsordningene har vært lengre enn fem år, og at praksis har variert mye mellom landsdelene. Komiteen er enig i at en gjeldsord-

ning normalt skal vare i fem år, og støtter Regjerings forslag til innskjerping av ordlyden i § 5-2.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil peke på at de belastninger som legges på skyldneren starter allerede ved åpning av gjeldsforhandlingene. Når gjeldsforhandlingene tar lang tid, får skyldner derfor i realiteten en lengre "gjeldsordningsperiode" enn skyldnere med saker som avklares raskere, får. Flertallet mener derfor at gjeldsordningsperioden bør bergenes fra åpningen av gjeldsforhandlingene.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slike endringer:

§ 4-2 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Gjeldsordningsperiodens lengde skal regnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene.

§ 5-2 første ledd sjettede punktum skal lyde:

Gjeldsordningsperiodens lengde skal regnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det vil være uheldig hvis gjeldsordningsperioden skal beregnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene. Dette kan føre til at det gis incentiver til å trekke forhandlingene unødig ut i tid. Disse medlemmer viser til at det i proposisjonen er foreslått å skjerpe inn femårsregelen, slik at det stilles strengere krav for å fravike regelen. Dermed skal det mer til enn tidligere for at gjeldsordning skal vare mer enn fem år.

2.23 Om namsmannens veiledningsplikt og om bruk av medhjelper i endringsaker

Sammendrag

For å klargjøre rettstilstanden foreslås det i proposisjonen å innføre en bestemmelse i loven om namsmannens veiledningsplikt.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 2-4 første punktum.

2.24 Frivillig endring av gjeldsordning

Sammendrag

Dersom de økonomiske forutsetningene for en gjeldsordning forandrer seg, vil det kunne oppstå behov for å endre ordningen. Departementet antar at det

i mange tilfeller vil være unødvendig å koble inn namsretten for å kunne oppnå endring, slik ordningen er i dag. Det foreslås en regel om at skyldneren selv skal kontakte fordringshaverne, og at eventuell endringsavtale skal stadfestes av namsmannen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 6-1 fjerde ledd.

Komiteen viser til at det ikke alltid kan forventes at skyldneren har nødvendig kompetanse til å følge opp endringer grunnet forhold som nevnt i § 6-1 tredje ledd.

2.25 Skyldnerens varslingsplikt ved forbedret betalingsevne

Sammendrag

Fordringshaverne kan begjære gjeldsordning endret ved vesentlige forbedringer i skyldnerens økonomiske situasjon. Det er ingen uttrykkelig lovregel om at skyldneren skal gi varsel om slik forbedring, selv om det i mange tilfeller er lagt til grunn at slik varslingsplikt kan følge av andre regler. Departementet foreslår at en regel om varslingsplikt inntas i loven.

Departementet foreslår videre å presisere gjeldende regel om at "et større beløp" kan fordeles på fordringshaverne - dette skal etter forslaget kunne gjøres uten at omgjøringssak iverksettes.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om endring av gjeldsordningsloven § 6-2 (nåværende § 6-1) første ledd andre punktum og ny § 6-5 fjerde punktum.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet, slutter seg til forslaget til ny § 6-4.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet viser til at barne- og familieministeren i brev 16. oktober 2002 til finanskomiteen opplyser at man opprinnelig vurderte en én måneders varslingsfrist, men at man senere kom til at det ikke burde være noen absolutt varslingsfrist. Disse medlemmer mener at det bare sjelden vil fremstå som usikkert for skyldneren om det har inntrådt en slik forbedring av den økonomiske stilling som kan begrunne omgjøring eller tilsidesettelse etter § 6-2. Skyldneren løper da heller ingen risiko ved å gi en melding for mye heller enn for lite. Disse

medlemmer mener derfor at det bør oppstilles en én månedersfrist, men at en slik regel er for absolutt til å kunne gjelde ved urealisert verdistigning på bolig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

Ny § 6-4 skal lyde:

§ 6-4 Skyldnerens opplysningsplikt overfor fordringshaverne

Dersom det inntreffer omstendigheter som skyldneren forstår eller må forstå kan gi fordringshaverne rett til omgjøring eller tilsidesettelse etter § 6-2 skal skyldneren innen rimelig tid, og som hovedregel innen én måned, på betryggende måte opplyse fordringshaverne og namsmannen om dette."

2.26 Omgjøring av gjeldsordningen på grunn av verdistigning på bolig

Sammendrag

Departementet tok i høringsnotatet opp spørsmålet om fordringshaverne bør få del i den gevinst som oppstår ved verdistigningen i boligmarkedet. Etter gjeldende rett kan inngripen i gjeldsordning gjøres etter reglene om endring av gjeldsordning ved vesentlig forbedring av skyldnerens økonomiske stilling. Høyesteretts kjæremålsutvalg har i en sak uttalt at slik verdistigning "som regel" ikke bør føre til endring.

Spørsmålet er drøftet nærmere i proposisjonen punkt 4.26. Departementet foreslår at boligen kan kreves avhendet i særlige tilfeller, og at gevinsten deles mellom skyldneren og fordringshaverne etter namsrettens skjønn. Det foreslås også en regel om at gjeldsforpliktelse skal kunne lempes dersom bolig synker i verdi.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 6-1 andre ledd og § 6-2 andre ledd.

Komiteen vil understreke at det i de særlige tilfellene det kan kreves at boligen blir solgt, må tas hensyn til om det vil ha negative konsekvenser for skyldnerens barn å flytte. Det kan for eksempel hende at det å flytte betyr at barnet/barna må skifte nærmiljø, og at barnet/barna tidligere har hatt store problemer med et slikt skifte.

2.27 Skyldnerens død under gjeldsordningen

Sammendrag

Gjeldende rett inneholder ingen uttrykkelige bestemmelser om hva som skal skje med en gjeldsordning dersom skyldneren dør etter at ordningen er kommet i stand. Departementet fremholdt i høringsnotatet at det muligens kunne være behov for lovregler på området. Det foreslås ikke lovregler på dette punkt i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen vil understreke behovet for å utrede spørsmål knyttet til skyldnerens død nærmere.

2.28 Foreldelse av fordringer i forbindelse med gjeldsordningen

Sammendrag

På bakgrunn av manglende lovgivning er det en viss usikkerhet omkring hva som er gjeldende rett når det gjelder foreldelse av fordringer i forbindelse med saker etter gjeldsordningsloven. Departementet tok derfor i høringsnotatet opp spørsmålet om det burde utarbeides særlige regler om dette.

Det er etter departementets oppfatning behov for følgende regulering av foreldesspørsmål, og foreslår en lovtekst som ivaretar disse prinsipper:

- Anmeldelse av krav bør avbryte foreldelse også i gjeldsordningssaker, sml. foreldelsesloven § 18 nr. 2,
- foreldelse bør ikke kunne inntre mens gjeldsforhandlingene pågår, sml. foreldelsesloven § 21 nr. 1,
- foreldelse må utskytes dersom gjeldsordning ikke kommer i stand. Ettårsfristen i foreldelsesloven § 22 nr. 2 har her vist seg noe kort ved kjæremål mv.,
- lovbestemt panterett bør ikke falle bort under gjeldsordningen, jf. toårsfristen i panteloven § 6-3,
- salgspant i visse former for løsøre bør ikke falle bort under gjeldsordningen, jf. femårsregelen i panteloven § 3-21.

Departementet har vurdert å foreslå en bestemmelse om at namsutlegg i visse former for løsøre ikke bør falle bort under gjeldsordningen, se nærmere proposisjonen punkt 4.28.4.3. Departementet har kommet til at en bør vente med slike endringer i panteloven § 5-13 til det er klart hva revisjonen av borettslagslovene vil resultere i (jf. NOU 2000:17).

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til foreldelsesloven § 13 nytt fjerde punktum, § 18 nr. 2, § 21 nr. 3 nytt fjerde punktum og § 22 nr. 2 nytt tredje punktum og til panteloven § 3-21 andre ledd andre og tredje punktum (nåværende tredje punktum blir fjerde punktum) og § 6-3 nytt tredje ledd.

Komiteen viser til punkt 4.1 nedenfor når det gjelder forslaget til endring av foreldelsesloven § 13 tredje punktum og til punkt 4.2 nedenfor når det gjelder forslaget til endring av panteloven § 6-3 første ledd.

2.29 Avslutningsprosedyre ved fullført gjeldsordning

Sammendrag

Departementet har kommet til at det bør være en viss kontroll ved avslutning av en gjeldsordning dersom en eller flere kreditorer ønsker dette. Skyldneren bør på begjæring kunne pålegges å godgjøre overfor kreditor at han har oppfylt pliktene etter gjeldsordningen.

Departementet har også, særlig på bakgrunn av uttalelser fra høringsinstansene, vurdert om det er behov for å pålegge namsmannen oppgaver i forbindelse med etablering av rettsvern mv. for krav som skal bestå etter gjeldsordningens utløp, f.eks. ny tinglysing av pantobligasjoner. Departementet har vurdert om namsmannen bør utføre også andre oppgaver i tilknytning til gjeldsordningens avslutning. En har imidlertid kommet til at retningslinjer om dette i så fall bør gis i form av rundskriv e.l. Departementet vil etter en grundigere vurdering eventuelt komme tilbake til dette.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 7-6.

2.30 Fordeling av sikrede midler når gjeldsordning ikke kommer i stand

Sammendrag

I noen tilfeller leder gjeldsforhandlingene ikke til noen gjeldsordning. Under forhandlingene kan det være trukket inn midler fra skyldneren. Disse midlene kan før gjeldsforhandling ble åpnet ha blitt brukt til å betjene boliggjeld, eller andre særlig viktige forpliktelser. Inntrukne midler skal etter gjeldende rett som hovedregel fordeles forholdsmessig på kreditorene dersom gjeldsordning ikke kommer i stand. Departementet foreslo i høringsnotatet et unntak fra hovedregelen for tilfeller der skyldneren står i fare for å miste bolig som følge av hovedregelen. Forslaget er videreført og noe utvidet i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 7-3 første ledd andre og tredje punktum.

2.31 Femårsperioden etter fullført gjeldsordning (etterperioden)

Sammendrag

En gjeldsordning som er fullført, kan settes til side innen fem år etter utløpet av gjeldsordningsperioden dersom skyldneren mottar et betydelig beløp. Departementet ba i høringsnotatet om synspunkter på denne regelen. Departementet finner at regelen om fem års etterperiode bør videreføres. Det foreslås imidlertid en bestemmelse om at verdiøkning på bolig ikke skal tas i betraktning ved vurderingen av om gjeldsordningen skal settes til side.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at hensynene til kreditorene gjør at det bør være en etterperiode. Både rimelighetshensyn og kreditorenes vilje til å gå inn for gjeldsordning taler i denne retning. Flertallet mener derfor at regelen om en etterperiode derfor bør videreføres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter Regjeringens forslag til gjeldsordningsloven § 6-2 fjerde ledd, og fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endring:

§ 6-2 fjerde ledd skal lyde:

Dersom skyldneren innen fem år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang, kan namsretten, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, sette gjeldsordningen helt eller delvis til side i den utstrekning skyldnerens økonomi og hensynet til fordringshaverne tilsier det. Gjeldsordningen kan ikke settes til side på grunn av gevinst som skyldes verdiøkning på bolig."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det er arv, gevinst og andre mer tilfeldigshetspregede inntekter som bør omfattes av reglene om etterperiode, og at lønnsøkning o.l. - i likhet med verdiøkning på bolig - ikke skal være omfattet. Disse medlemmer går inn for at etterperioden skal reduseres til to år.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endring:

§ 6-2 fjerde ledd skal lyde:

Dersom skyldneren innen to år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang, kan namsretten, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, sette gjeldsordningen helt eller delvis til side i den utstrekning skyldnerens økonomi og hensynet til fordringshaverne tilsier det. Gjeldsordningen kan ikke settes til side på grunn av gevinst som skyldes verdiøkning på bolig."

Disse medlemmer ber Regjeringen fastsette overgangs- og ikrafttredelsesregler slik at etterperioder som løper skal avsluttes senest to år etter at endringsloven her treer i kraft. Regelen om toårs etterperiode skal gjelde for alle gjeldsordninger der etterperioden ikke har startet når endringsloven treer i kraft.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet vil peke på at bestemmelsen om at gjeldsordningen skal etterfølges av en periode på fem år, har møtt sterk kritikk fra flere hold. Disse medlemmer mener at denne etterperioden kan gjøre at skyldneren får en følelse av aldri å bli ferdig med gjeldsordningen, og at det kan gjøre det vanskelig for skyldneren å komme videre i livet.

Disse medlemmer vil videre peke på at skyldneren relativt enkelt og på en lovlig måte kan omgå femårsregelen. Det kan blant annet gjøres gjennom reglene om private beslagsforbud eller gjennom retten til å avstå eller gi avkall på arv. Skyldnere som kjenner lovverket eller har tilgang på juridisk bistand kan derfor tilpasse sine disposisjoner og dermed unngå å bli rammet av femårsregelen. Disse medlemmer mener at det er svært sannsynlig at femårsregelen derfor virker sosialt skjevt. Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag til gjeldsordningsloven § 6-2 fjerde ledd.

Disse medlemmer viser til at man går inn for at gjeldende regler om etterperiode i § 6-1 fjerde ledd skal opphøre. Disse medlemmer mener at opphevelsen må gjelde med tilbakevirkende kraft for alle gjeldsordninger, også i de tilfellene der etterperiode uttrykkelig fremgår av selve gjeldsordningen. Disse medlemmer ber Regjeringen utforme ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser som går ut på at tilgodehavende som oppstår på skyldnerens

hånd etter 1. januar 2003, ikke skal kunne begrunne tilsidesettelse av gjeldsordningen etter § 6-1 fjerde ledd.

Disse medlemmer slutter seg subsidiært til lovforslaget fra Fremskrittspartiet med merknad om ikrafttredelses-/overgangsbestemmelse.

2.32 Etterfølgende administrasjon av gjeldsordningen

Sammendrag

Departementet finner ikke tilstrekkelig grunnlag for å gå inn for å opprette en administrasjonsordning for gjeldsordninger.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

Komiteen viser til punkt 4.3 nedenfor om forslag til § 2-2 om veilednings- og oppfølgingsplikten.

2.33 Behandling av uteglemte krav

Sammendrag

Departementet ba i høringsnotatet om synspunkter på to mulige virkemidler for å løse problemet med uanmeldte krav i saker etter gjeldsordningsloven.

Det foreslås i proposisjonen en revisjonsordning for uteglemte krav som bør bygge på følgende prinsipper:

- Revisjon skal skje etter de samme prinsipper som en endringssak.
- Skyldneren skal ha krav på slik endring dersom vilkårene er oppfylt.
- Krav som bestod på åpningstidspunktet og som ikke er anmeldt, tas inn i gjeldsordningen og gis samme dividende som øvrige krav.
- Når kravet er medtatt, gis det dividende bare for den resterende tid av gjeldsordningen.
- Revisjon skal ikke skje dersom skyldneren forsettlig eller ved grov uaktsomhet har unnlatt å opplyse om kravet.
- Krav som heller ikke er anmeldt ved utløpet av gjeldsordningsperioden, bortfaller.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 6-1 tredje ledd og § 7-7.

2.34 Saksomkostninger i gjeldsordningssaker uten motpart

Sammendrag

I forbindelse med en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven vil skyldneren i noen tilfeller fremme en sak for retten uten at det er noen motpart som kan ilegges saksomkostninger. Departementet finner det

uheldig at den som får fullt medhold i en sak selv må betale sine saksomkostninger. Departementet foreslår en ny bestemmelse som gir forvaltningsloven § 36 anvendelse i gjeldsordningssaker.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 7-5, nåværende § 7-5 blir § 7-8.

2.35 Overgangsregler

Sammendrag

Forslaget til overgangsregler er basert på følgende hovedprinsipper:

- *Saker hvor gjeldsordningsperioden løper ved endringslovens ikrafttredelse.* Disse sakene vil etter utkastet bli påvirket av noen av bestemmelsene i endringsloven.
- *Saker hvor det er åpnet gjeldsforhandling, og gjeldsforhandlingsperioden løper ved endringslovens ikrafttredelse.* For saker som befinner seg i denne fasen vil det være hensiktsmessig å gi en rekke av de nye reglene virkning. Departementet har her av praktiske årsaker gjort et skille mellom på den ene siden saker hvor det ikke har betydning om forslag til frivillig gjeldsordning er utsendt/tvungen ordning begjært.
- Saker hvor tilbakevirkning avhenger av om spesielle begivenheter er inntrådt mv. eller som ellers reguleres av særregler om tilbakevirkning.

Komiteens merknader

Komiteen mener at behovet for fleksibilitet gjør at det bør overlates til Kongen å gi overgangsregler. Komiteen fremmer derfor forslag om dette, og forutsetter at prinsippene i punkt 4.35 i proposisjonen, som komiteen slutter seg til, i hovedsak følges ved fastsettingen av overgangsregler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til punkt 2.31 når det gjelder opphevelse av reglene om etterperiode.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"I lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) skal lyde:

Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De ulike bestemmelser kan tre i kraft fra ulik tid. Kongen kan gi overgangsregler."

3. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER. KONSEKVENSER FOR LIKESTILLING

Sammendrag

Departementet kan ikke se at forslaget kan ha konsekvenser for likestillingen mellom kjønnene. De økonomiske og administrative konsekvensene er vurdert i kapittel 5 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

4. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

4.1 Merknader til endringene i foreldelsesloven

Til § 13

SAMMENDRAG

Formuleringen "offentlig akkord", som ved en inkurie har blitt stående etter at konkursloven av 1984 ble vedtatt, er byttet ut med "gjeldsforhandling etter konkursloven". Dette medfører ingen realitetsendring.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til foreldelsesloven § 13 tredje punktum.

4.2 Merknader til endringene i panteloven

Til § 6-3

SAMMENDRAG

Første ledd tredje punktum gir panteloven § 5-13 første ledd annet punktum tilsvarende anvendelse for det tilfelle at foreldelsesfristen løper ut i gjeldsforhandlingsperioden. Kreditor risikerer således ikke å miste pantesikkerheten i en situasjon hvor en begjæring om tvangsdekning ikke kan fremmes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til panteloven § 6-3 første ledd tredje punktum.

4.3 Merknader til endringene i gjeldsordningsloven

Til § 2-2

SAMMENDRAG

Annet ledd pålegger namsmannen utvidet veilednings- og oppfølgingsplikt når det benyttes avtaletyper som kan være vanskelig å gjennomføre eller kontrollere, jf. § 4-1 tredje ledd og punkt 4.13 i proposisjonen. Namsmannen må gjøre en vurdering av om den aktuelle skyldner har forstått hvordan avtalen

skal gjennomføres, og om vedkommende kan antas å ha nødvendige forutsetninger for gjennomføringen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 2-2 nytt andre ledd.

Til § 2-6

SAMMENDRAG

§ 2-6 (a) er omredigert i på grunn av endret paragrafnummerering i vilkårsbestemmelsene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 2-6 bokstav a.

Til § 2-7

SAMMENDRAG

Paragrafen er noe omredigert i forbindelse med at namsmannen gis adgang til å åpne gjeldsforhandlinger, jf. punkt 4.4 i proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 2-7.

Til § 3-1

SAMMENDRAG

Første ledd første punktum er delvis omredigert i forhold til den nye nummereringen av paragrafene i lovens kapittel 1.

Annet ledd medfører at dersom namsmannen åpner gjeldsforhandling, vil det også være denne som har kompetanse til å sette eventuelle vilkår for åpning. Dersom namsretten åpner gjeldsforhandling, vil ordningen bli som etter gjeldende lov.

Tredje ledd første punktum bestemmer av notoritetshensyn at namsmannens åpning av gjeldsforhandling skal treffes ved skriftlig beslutning. En slik beslutning skal inneholde en enkel begrunnelse.

Fjerde ledd fastsetter at kreditorene kan påklage namsmannens beslutning om åpning til namsretten og videre oppover i domstolsystemet. Namsrettens ubetingede kjennelse om åpning av gjeldsforhandling er endelig. En åpningsavgjørelse fra namsmannen som setter vilkår kan påklages også av skyldneren. En åpningsavgjørelse fra namsretten som setter vilkår kan etter dette bare påkjæres av skyldneren.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslagene til gjeldsordningsloven § 3-1 første ledd første punktum, andre ledd og tredje ledd og fjerde ledd andre punktum. Komiteen viser til punkt 2.4 ovenfor når det gjel-

der namsmannens kompetanse til å åpne gjeldsforhandlinger.

Til § 3-2

SAMMENDRAG

Annet ledd tredje punktum medfører at namsmannen må varsle kreditorerne om at beslutningen om å åpne gjeldsforhandling kan påklages. Det må samtidig gis melding om når klagefristen i det enkelte tilfelle utløper.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-2 andre ledd tredje punktum.

Til § 3-4

SAMMENDRAG

I fjerde ledd er "bidragsfogden" erstattet med "det offentlige" som er mer dekkende for realitetene. Det tilsiktes imidlertid ingen realitetsendring.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-4 fjerde ledd.

Til § 3-7

SAMMENDRAG

Tredje ledd første punktum gir skyldneren en særlig rett til å uttale seg om hevingsspørsmålet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 3-7 tredje ledd første punktum.

Til § 4-1

SAMMENDRAG

Annet ledd er endret for å omfatte ny § 4-10.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 4-1 andre ledd.

Til § 4-5

SAMMENDRAG

Bil som beholdes med grunnlag i sykdom/funksjonshemming kan beholdes uten verdibegrensning (ingen endring fra gjeldende rett).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 4-5 tredje ledd andre punktum. Komiteen

viser til punkt 2.15 ovenfor når det gjelder de andre reglene i § 4-5.

Til § 5-1

SAMMENDRAG

Namsmannen pålegges å varsle skyldneren om muligheten til å begjære forlengelse av perioden.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 5-1 fjerde ledd tredje punktum. Komiteen viser til punkt 2.8 ovenfor når det gjelder de andre reglene i § 5-1.

Til § 5-2

SAMMENDRAG

Første ledd første punktum er endret slik at ny § 4-10 omfattes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 5-2 første ledd første punktum.

Til § 5-4

SAMMENDRAG

Første ledd er omredigert i forhold til endret paragrafnummerering i vilkårsbestemmelsene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 5-4 første ledd første punktum.

Til § 6-1

SAMMENDRAG

Første ledd tilsvarende materielt bestemmelsen i § 6-1 første ledd i gjeldende lov.

Etter femte ledd skal forslag om tvungen endring fremsettes for namsretten slik som etter gjeldende lov. Det skal utarbeides et forslag som namsretten skal ta stilling til. Forslaget må ligge innenfor lovens rammer og må ikke ha et innhold som vil virke støtende.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 6-1 første og femte ledd.

Til § 6-2

SAMMENDRAG

Første ledd representerer i hovedsak en presisering av gjeldende § 6-1 tredje ledd annet punktum. Dersom skyldneren f.eks. skulle motta en større tip-

pegevinst i gjeldsordningsperioden kan denne fordeles på kreditorene etter skyldnerens initiativ uten at det iverksettes endringssak. Skyldneren kan også fordele deler av summen og samtidig argumentere for hvorfor noe av den er beholdt. Selv om skyldneren skulle mene at hele summen kan beholdes, skal kreditorene uansett varsles når større beløp mottas, jf. utkast til § 6-4. Kreditorer som er uenig i skyldnerens vurderinger kan da begjære omgjøring etter § 6-2 første ledd.

Tredje ledd innebærer ingen endring i forhold til gjeldende rett.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslagene til gjeldsordningsloven § 6-2 første ledd første punktum og tredje ledd og til at nåværende § 6-2 blir ny § 6-3.

Til § 6-5

SAMMENDRAG

Bestemmelsen er ment å eliminere den tvil som har vært til stede om når begjæringer må fremsettes i forhold til bestemmelsene om endring, omgjøring mv. Bestemmelsen er delvis en videreføring og presisering av den praksis som har utviklet seg på området.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven ny § 6-5 første til tredje punktum. Komiteen viser til punkt 2.25 ovenfor når det gjelder fjerde punktum.

Til § 7-1

SAMMENDRAG

Første ledd fjerde punktum er endret for å fange opp den nye bestemmelsen i § 1-4 fjerde ledd. Det er nå presisert at det bare er i saker etter gjeldsordningsloven opplysningene kan benyttes. Det tilsiktes ingen realitetsendring.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 7-1 første ledd fjerde punktum.

Til § 7-2

SAMMENDRAG

Bestemmelsen er en følge at skyldnerens gjeldsansvar vedrørende bolig etter at gjeldsordningen er fullført er noe utvidet. Det vises her til drøftelsen i punkt 4.11 i proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 7-2 første ledd nytt andre punktum.

Til § 7-3

SAMMENDRAG

Ordet "lønnstrekk" er byttet ut med "utleggstrekk". Det er ikke tilsiktet noen realitetsendring med dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til gjeldsordningsloven § 7-3 første ledd første punktum.

4.4 Merknader til endringen i finansavtaleloven

Til § 71

SAMMENDRAG

Bestemmelsen er endret for å tilpasses endringene i gjeldsordningsloven § 3-4 om gjeldsforhandlingsperiodens lengde.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til forslaget til finansavtaleloven § 71 fjerde ledd.

5. ANDRE FORSLAG

5.1 Funksjonsbetegnelser på domstolene

Komiteen viser til lov nr. 67/2002, jf. punkt 1 ovenfor, og foreslår at "Namsretten" erstattes med "Retten" i følgende av de foreslåtte bestemmelser: § 5-4 og § 6-2 andre ledd, "namsretten" erstattes med "retten" i følgende av de foreslåtte bestemmelser: § 2-7, § 3-1 annet og tredje ledd, § 3-4, § 3-7 annet ledd første punktum, § 5-1, § 6-1 og § 6-2 første, tredje og fjerde ledd, "namsretten" erstattes med "tingretten" i § 3-1 første ledd, "Namsrettens" erstattes med "Rettens" i § 3-7 andre ledd tredje punktum og "Namsrettens" erstattes med "Tingrettens" i § 3-1 fjerde ledd siste punktum.

5.2 Fordeling mellom fordringshaverne - brudd på frarådingsplikten

Komiteen vil peke på at kreditorer etter finansavtaleloven § 47 har plikt til å fraråde låntaker å ta et lån, dersom låntakers økonomiske evne tilsier dette. Det heter i loven at:

"Dersom långiveren før låneavtale inngås med en forbruker eller lånet utbetales til denne, må anta at økonomisk evne eller andre forhold på låntakerens side tilsier at denne alvorlig bør overveie å avstå fra å ta opp lånet, skal långiveren skriftlig underrette låntakeren om dette. Gjør långiveren ikke det, kan låntakerens forpliktelser lempes for så vidt dette finnes rimelig."

Komiteen mener at i de tilfelle finansavtalelovens frarådingsplikt åpenbart er brutt, kan kreditorens krav nedprioriteres. Komiteen vil understreke

at dette bare gjelder for de åpenbare bruddene. I de tilfellene namsmannen eller tingretten er i tvil om loven er brutt, må forholdet behandles etter i finansavtaleloven. Etter komiteens mening må kreditoren få mulighet for å imøtegå påstanden om brudd på finansavtaleloven.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 4-8 ny bokstav i skal lyde:

- (i) Gjeld oppstått etter et åpenbart brudd på frarådingsplikten i finansavtaleloven § 47

Gjeld som stammer fra lån eller kreditt som åpenbart skulle ha vært frarådet i henhold til finansavtaleloven § 47 kan gis dårligere dekning enn andre krav med mindre det vil virke særlig urimelig overfor enkelte fordringshavere."

Komiteen mener at denne bestemmelsen bare skal omfatte gjeld som er stiftet etter at finansavtaleloven trådte i kraft. Det vil si gjeld stiftet etter 1. juli 2002.

5.3 Vedtakelse av frivillig gjeldsordning

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet mener det må være et mål å unngå at for mange gjeldsofre får sakene sine bragt opp for retten. Dette er en stor belastning på mennesker som allerede er i en vanskelig situasjon. Disse medlemmer mener derfor det er viktig å oppmuntre til vedtakelse av frivillige gjeldsordninger.

Disse medlemmer anerkjenner betydningen av at kreditorene er enige i en slik løsning. Likevel vil disse medlemmer peke på at frivillige gjeldsordninger i dag kan bli forkastet av småkreditorer, og at dette kan gjøres uten noen nærmere begrunnelse. Disse medlemmer peker på at småkreditorer på denne måten kan stoppe gjeldsordninger som både skyldneren og de øvrige kreditorer ønsker. Disse medlemmer mener dette er uheldig og vil derfor foreslå at loven endres på dette punktet. Disse medlemmer vil fjerne den mulighet et lite mindretall blant kreditorene i praksis har til å nedlegge veto mot en frivillig gjeldsordning. Disse medlemmer mener et forslag til gjeldsordning skal kunne vedtas når det er godtatt av fordringshavere som til sammen representerer minst 4/5 av de krav som forslaget omfatter.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 4-12 tredje ledd første punktum skal lyde:

Et forslag til gjeldsordning er vedtatt når det er godtatt av fordringshavere som til sammen representerer minst 4/5 av det samlede pålydende av de fordringer som forslaget omfatter."

5.4 Sentralt gjeldsregister

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet henviser til at det i dag ikke eksisterer noen form for oversikt over de enkelte låntageres samlede gjeldsportefølje. Dette kan medføre at enkelte låntagere kan få innvilget mer lån enn de strengt tatt har evne til å betjene. Så langt disse medlemmer har klart å bringe på det rene, er eneste virkemiddel kreditor i dag har som kontrollfunksjon, kredittopplysningsinstituttet. Men etter disse medlemmers oppfatning trenger ikke dette være et fullgodt virkemiddel, da betalingsvansker først kan komme til å oppstå etter at låneporteføljen er utvidet, eller som en konsekvens av endret rente eller andre omstendigheter.

Disse medlemmer har registrert at det fra enkelte hold har vært tatt til orde for opprettelsen av et sentralt gjeldsregister. Disse medlemmer ser at et slikt register kan avhjelpe mulige problemer både for kreditorer og låntakere, men ser samtidig at det kan oppstå konflikter blant annet i forhold til personvern hensyn. Videre vil det være naturlig å stille spørsmålsteget ved hvordan et slikt register skal finansieres.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å opprette et sentralt gjeldsregister, og på egnet måte komme tilbake til Stortinget med dette."

6. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-8 bokstav c skal lyde:

- (c) Skatte- og avgiftskrav

Skatte- og avgiftskrav som etter dekningsloven kapittel 9 ville vært prioritert ved konkurs, dekkes

fullt ut før utbetaling skjer til uprioriterte krav. Som fristdag ved gjeldsforhandlinger anvendes åpningstidspunktet, jf. loven her § 3-1.

Skatte- og avgiftskrav som er oppstått etter åpningstidspunktet omfattes ikke av gjeldsordningen, med mindre kravet er en følge av at skyldneren har hatt et for lavt forskuddstrekk i gjeldsordningsperioden, og dette har medført høyere dividende enn dersom trekket hadde vært riktig. Tilsvarende gjelder for skatte- og avgiftskrav som fastsettes ved vedtak etter åpningstidspunktet.

§ 6-2 fjerde ledd skal lyde:

Dersom skyldneren innen fem år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang, kan namsretten, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, sette gjeldsordningen helt eller delvis til side i den utstrekning skyldnerens økonomi og hensynet til fordringshaverne tilsier det. Gjeldsordningen kan ikke settes til side på grunn av gevinst som skyldes verdiøkning på bolig.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å opprette et sentralt gjeldsregister, og på egnet måte komme tilbake til Stortinget med dette.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet:

Forslag 3

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

§ 4-12 tredje ledd første punktum skal lyde:

Et forslag til gjeldsordning er vedtatt når det er godtatt av fordringshavere som til sammen representerer minst 4/5 av det samlede pålydende av de fordringer som forslaget omfatter.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet:

Forslag 4

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven) gjøres slik endring:

Ny § 6-4 skal lyde:

§ 6-4 Skyldnerens opplysningsplikt overfor fordringshaverne

Dersom det inntreffer omstendigheter som skyldneren forstår eller må forstå kan gi fordringshaverne rett til omgjøring eller tilsidesettelse etter § 6-2 skal skyldneren innen rimelig tid, og som hovedregel innen én måned, på betryggende måte opplyse fordringshaverne og namsmannen om dette.

7. TILRÅDING FRA KOMITEEN

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner mv. (gjeldsordningsloven)

I

I lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer gjøres følgende endringer:

§ 13 skal lyde:

§ 13 (*Proklama*)

Har skyldneren eller er det i hans bo innen utløpet av foreldelsesfristen utferdiget proklama, eller annen offentlige innkallelse med oppfordring til fordringshaverne om å melde sine krav innen en bestemt fastsatt frist, inntreter ikke foreldelse før denne fristen er ute. For rettidig anmeldt fordring inntreter ikke foreldelse før det er gått 1 år etter at meldefristen er utløpt. Ved konkurs, *gjeldsforhandling etter konkursloven* eller offentlig skifte gjelder §§ 18, 21 og 22 nr. 2 og 3. *Ved gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven gjelder § 18 nr. 2, § 21 nr. 3 fjerde punktum og § 22 nr. 2.*

§ 18 nr. 2 skal lyde:

2. Er skyldnerens bo under konkurs, *gjeldsforhandling etter konkursloven*, offentlig skifte, *eller er det åpnet gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven*, avbrytes ellers foreldelse når fordringshaveren anmelder fordringen i boet *eller til namsmannen*. Foreldelse av alle fordringer som blir anmeldt innen utløpet av meldefristen i boet anses avbrutt den dag da det ble åpnet konkurs, *gjeldsforhandling etter konkursloven eller gjeldsordningsloven* eller offentlig skifte.

§ 21 nr. 3 nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom fordringen blir omfattet av en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, blir det regnet en ny frist på 10 år fra den dag da fristen for å ta stilling til frivillig gjeldsordning etter gjeldsordningsloven § 4-12 første ledd er løpt ut, eller fra den dag da tvungen gjeldsordning ble stadfestet.

§ 22 nr. 2 nytt tredje punktum skal lyde:

Blir et forslag til frivillig eller tvungen gjeldsordning etter gjeldsordningsloven ikke vedtatt eller stadfestet, jf. gjeldsordningsloven §§ 4-12 og 5-4, varer virkningen av avbruddet i 1 år etter at det ble truffet avgjørelse, i tilfelle i høyere instans, om å nekte stadfestelse av tvungen gjeldsordning, eller i 1 år etter at fristen for å ta stilling til frivillig gjeldsordning etter gjeldsordningsloven § 4-12 er løpt ut.

II

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 1-5 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) renter som er opptjent senere enn to år før en pant-haver begjærer tvangsdekning, forutsatt at dekning gjennomføres, eller senere enn to år før det åpnes gjeldsforhandling etter konkursloven eller gjeldsordningsloven, eller konkurs hos eieren.

§ 1-5 nytt annet ledd skal lyde:

Panteretten etter første ledd bokstav b for renter opptjent senere enn to år før det er åpnet gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven hos eieren består inntil to år etter at gjeldsordningsperioden er utløpt. Dersom pantehaver begjærer tvangsdekning i gjeldsordningsperioden, eller etter opphevelse av en gjeldsordning, omfatter panteretten både renter opptjent senere enn to år før det ble åpnet gjeldsforhandling, og renter opptjent senere enn to år før begjæringen om tvangsdekning, forutsatt at dekning gjennomføres.

§ 3-21 annet ledd annet punktum og nytt tredje punktum skal lyde:

Fristene avbrytes også når det er åpnet gjeldsforhandling etter konkursloven eller gjeldsordningsloven eller konkurs hos skyldneren og salgspant uttrykkelig påberopes i fordringsanmeldelsen. Ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven skjer ingen foreldelse i gjeldsordningsperioden.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3 Foreldelse

(1) Lovbestemt pant faller bort dersom det ikke senest to år etter at pantekravet skulle ha vært betalt, innkommer begjæring til namsmyndigheten om tvangsdekning, eller dersom dekningen ikke gjennomføres uten unødig opphold. Registrert lovbestemt pant faller bort dersom tvangsdekning ikke er begjært innen tre år etter at pantekravet skulle vært betalt, eller dersom dekningen ikke gjennomføres uten unødig opphold. § 5-13 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

(2) Hvis pantekravet skal betales i to eller flere terminer årlig, blir fristen etter første ledd regnet fra det tidspunkt da den siste terminen skulle ha vært betalt.

(3) Dersom det er kommet i stand gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, faller panteretten likevel tidligst bort en måned etter gjeldsordningens avslutning.

III

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner (gjeldsordningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-3 skal lyde:

§ 1-3 Økonomisk vilkår

Skyldnere som er varig ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan oppnå gjeldsordning etter loven her. En skyldner anses som varig ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser når det må antas at vedkommende ikke er i stand til å innfri forpliktelsene fullt ut innen et for skyldneren rimelig tidsrom sett i forhold til forpliktelsenes art og omstendighetene el- lers, eller uten urimelig oppofrelse.

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling etter loven her før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en gjeldsordning på egen hånd.

Ny § 1-4 skal lyde:

§ 1-4 Forhold som er til hinder for åpning av gjeldsforhandling

Åpning av gjeldsforhandling skal nektes dersom omstendighetene ved gjeldsstiftelsen eller skyldnerens senere disposisjoner klart tyder på at denne på illojal måte har innrettet seg med sikte på å oppnå gjeldsordning, eller skyldneren forsettlig eller grovt uaktsomt har gitt feilaktige eller villedende opplysninger til namsmyndighetene om forhold av vesentlig betydning for saken. Det samme gjelder dersom det foreligger uavklarte økonomiske forhold som i vesentlig grad vil vanskeliggjøre gjennomføringen av en gjeldsforhandling.

Åpning av gjeldsforhandling skal også nektes dersom det åpenbart vil virke støtende for andre skyldnere eller samfunnet for øvrig. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på om:

- a) *størstedelen av gjelden er nylig stiftet. Det skal ses bort fra forsvarlige låneopptak til refinansiering eller til nødvendig bolig o.l.,*
- b) *en ikke ubetydelig del av gjelden stammer fra straffbare forhold som er avgjort ved dom eller forelegg mindre enn tre år før søknad leveres,*
- c) *skyldneren har foretatt disposisjoner som ville vært omstøtelige i konkurs, jf. dekningsloven kapittel 5,*
- d) *skyldneren i den nærmeste tiden før søknad om gjeldsforhandling ble fremmet, på sterkt klanderverdigg måte har unnlatt å oppfylle sine forpliktelser så langt det var mulig,*
- e) *en betydelig andel av skyldnerens samlede gjeld er skatte- og avgiftsgjeld, og om skyldneren kan klandres for forhold knyttet til denne.*

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling dersom skyldneren tidligere har oppnådd gjeldsordning etter loven her. Gjeldsforhandling kan likevel åpnes dersom særegne forhold tilsier det.

Ny § 1-5 skal lyde:

§ 1-5 Kommunens plikt til å bistå personer med alvorlige gjeldsproblemer

Kommunen skal så langt det er mulig bistå en skyldner som forsøker å komme frem til en utenrettslig gjeldsordning eller liknende med sine fordringshavere, jf. lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. § 4-1.

Ny § 1-6 skal lyde:

§ 1-6 Forholdet til sosialtjenesteloven

Gjeldsordning etter loven her er ikke i seg selv til hinder for at stønad kan gis etter sosialtjenesteloven kapittel 5.

§ 2-2 nytt annet ledd skal lyde:

Namsmannen skal forsikre seg om at skyldneren har forstått hvordan den foreslåtte gjeldsordningen skal gjennomføres. Dersom forslaget ikke er utformet som nevnt i § 4-2 tredje ledd første punktum, skal namsmannen sørge for nødvendig oppfølging og kontroll av gjeldsordningens gjennomføring.

§ 2-4 første punktum skal lyde:

Til å yte skyldneren veiledning som nevnt i § 2-2 og § 6-1 fjerde ledd tredje punktum og for øvrig bistå namsmannen kan namsmannen oppnevne en medhjelper i samsvar med forskrift gitt av Kongen.

§ 2-6 bokstav a skal lyde:

- a) *det finnes klart at vilkårene for gjeldsordning etter §§ 1-2 til 1-4 ikke er oppfylt,*

§ 2-7 skal lyde:

§ 2-7 Oversendelse av saken til retten

Dersom namsmannen ikke selv skal avgjøre spørsmålet om åpning av gjeldsforhandling, sender namsmannen saken til retten for slik avgjørelse. Saken skal da være tilstrekkelig opplyst og forberedt slik at gjeldsforhandling kan gjennomføres innen fire måneder.

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1 Namsmyndighetens åpning av gjeldsforhandling og fastsettelse av vilkår for åpning

Dersom vilkårene i §§ 1-2 til 1-4 er oppfylt, og søknaden fyller kravene i § 2-1, skal tingretten åpne gjeldsforhandling. I tilfeller der det er åpenbart at vilkårene er oppfylt, kan åpning av gjeldsforhandling foretas av namsmannen.

Namsmyndigheten kan sette vilkår for åpning av gjeldsforhandling, herunder vilkår om at salg eller verdsetting av eiendeler er gjennomført. Dersom det er retten som har satt vilkår, sender namsmannen saken tilbake til retten for avgjørelse om åpning når vilkåret er oppfylt.

Avgjørelse av om gjeldsforhandling skal åpnes, treffes av retten ved kjennelse eller av namsmannen ved skriftlig beslutning.

Namsmannens avgjørelse om å åpne gjeldsforhandlinger kan påklages av fordringshaverne innen en uke etter at namsmannen har sendt varsel om åpning av gjeldsforhandling, jf. § 3-2 annet ledd. Namsmyndighetens avgjørelse om å åpne gjeldsforhandling på vilkår kan også påklages eller påkjæres av skyldneren. Tingrettens avgjørelse om å åpne gjeldsforhandling uten vilkår er endelig.

§ 3-2 annet ledd skal lyde:

Kjente fordringshavere og eventuelle solidarisk medforpliktete varsles om åpningen av gjeldsforhandlingen ved at namsmannen sender dem gjenpart av kunngjøringen. Det skal samtidig opplyses hvilket krav som skyldneren har oppgitt at fordringshaveren har. Dersom det er namsmannen som har besluttet åpning av gjeldsforhandling, skal fordringshaverne samtidig varsles om adgangen til å påklage beslutningen, jf. 3-1 fjerde ledd. Panthavere kan samtidig gis underretning som nevnt i § 4-6 tredje ledd.

§ 3-2 tredje ledd oppheves.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Betalingsutsettelse i en gjeldsforhandlingsperiode*

Åpning av gjeldsforhandling medfører at skyldneren i en gjeldsforhandlingsperiode på fire måneder regnet fra åpningen gis en betalingsutsettelse som innebærer at fordringshaverne verken kan:

- kreve eller motta hel eller delvis betaling eller annen dekning av sitt tilgodehavende,
- motregne et krav, med mindre hovedkrav og motkrav springer ut av samme rettsforhold,
- gjøre gjeldende eventuelle forfallsklausuler i forholdet på grunn av betalingsutsettelsen etter denne paragraf,
- ta utlegg i eller tvangsrealisere skyldnerens *eien-deler*,
- under* henvisning til tidligere betalingsmislighold nekte å levere varer eller tjenester som er nødvendig for skyldnerens og dennes husstands livsopphold mot kontant betaling eller tilfredsstillende sikkerhet, *eller*
- rette krav mot kausjonisten, jf. lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag § 71 fjerde ledd.*

Renter påløper i perioden, men forfaller ikke til betaling. *Renter av fordringer sikret ved pant innenfor omsetningsverdien med tillegg av 10 prosent av bolig som skal beholdes, jf. § 4-8 bokstav a, forfaller likevel til betaling i perioden.*

Betalingsutsettelsen omfatter alle forpliktelser, som ikke er betaling for en fremtidig motytelse, som skyldneren har rett til å motta etter §§ 4-3 til 4-5 og som skyldneren har pådratt seg frem til den dag retten *eller namsmannen* har åpnet gjeldsforhandling.

Betalingsutsettelsen omfatter ikke bidragsforpliktelser pålagt etter ekteskapslovgivningen eller barneloven. *Det offentlige* krav på skyldneren omfattes av betalingsutsettelsen.

Eventuelle lønnstrekk etter lov om fordringshavernes dekningsrett opphører å gjelde. Dette gjelder ikke trekk for skatte- og avgiftskrav og bidragsforpliktelser som nevnt i § 4-8 bokstav c og d, *samt for krav som nevnt i § 4-8 bokstav h.*

Ny § 3-6 skal lyde:

§ 3-6 *Bortfall av utleggspant*

Lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett § 5-8 gjelder tilsvarende ved gjeldsforhandling etter loven her. Som fristdag regnes dagen for åpning av gjeldsforhandling. Namsmannen skal sørge for sletting av utlegget i offentlige registre etter at gjeldsordning er vedtatt eller rettskraftig stadfestet. Utlegg som er sikret etter håndpantregelen, skal under gjeldsforhandlingsperioden sikres etter § 3-3 første ledd.

Ny § 3-7 skal lyde:

§ 3-7 *Namsmyndighetens heving av saken i gjeldsforhandlingsperioden*

Sak om gjeldsordning etter loven her skal straks heves dersom det i gjeldsforhandlingsperioden inntrer eller blir avdekket omstendigheter som må antas å være til hinder for gjeldsordning. Dersom namsmannen har åpnet gjeldsforhandlingen, skal denne heve saken ved skriftlig beslutning. Namsmannen kan bare heve saken dersom det er åpenbart at vilkåret i første punktum er oppfylt.

Dersom retten har åpnet gjeldsforhandlingen, sender namsmannen saken over til retten for avgjørelse om heving. Det skal opplyses hvilke forhold som ligger til grunn for hevingssaken. Rettens avgjørelse treffes ved kjennelse.

Skyldneren skal gis anledning til å uttale seg før det treffes avgjørelse om heving. Klage og kjæremål etter denne paragraf har oppsettende virkning. Dersom en beslutning om å heve saken blir omgjort, kan gjeldsforhandlingsperioden om nødvendig forlenges med den tid saken er blitt forsinket på grunn av hevingssaken.

§ 4-1 annet ledd skal lyde:

Forslaget legges frem for namsmannen, som skal påse at det ikke er i strid med §§ 4-2 til 4-10.

§ 4-2 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Gjeldsordningsperiodens lengde skal regnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene.

§ 4-2 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Forslaget skal inneholde en fast angivelse av eventuelt beløp som skal betales til fordringshaverne hver betalingstermin. Beløpet skal være fast angitt gjennom hele gjeldsordningsperioden, med mindre det endres etter reglene i kapittel 6. Dersom det er grunn til å tro at skyldnerens betalingsevne under gjeldsordningen vil endres mer enn det som er alminnelig, eller det ellers finnes særlig hensiktsmessig, kan bestemmelsen i første punktum fravikes. Forslaget skal alltid utformes slik at fordringshaverne ved hver betalingstermin så enkelt som mulig kan kontrollere at vilkårene etter gjeldsordningen løpende overholdes.

Forslaget skal inneholde en bestemmelse som avgjør eventuelle medforpliktetes stilling.

Nåværende tredje ledd blir nytt femte ledd.

§ 4-3 skal lyde:

§ 4-3 Hva skyldneren kan beholde av sin inntekt

Skyldneren har rett til å beholde så meget av sin inntekt at det dekker det som med rimelighet trengs til underhold av skyldneren og personer denne har lovbestemt forsørgelsesplikt for, eller lever i ekteskapsliknende forhold med. Ved vurderingen legges til grunn det som er tilbake av nettolønnen etter trekk som skal bestå. *Dersom skyldneren utøver samvær med barn, jf. barneloven kapittel 6, skal det tas hensyn til skyldnerens rimelige utgifter i forbindelse med samværet.*

§ 4-5 skal lyde:

§ 4-5 Skyldnerens rett til å beholde personlige eiendeler, transportmidler m.v.

Dersom verdien av tingene ikke er større enn at det etter forholdene er rimelig at skyldneren beholder dem, har skyldneren rett til å beholde:

- a) klær og andre ting til personlig bruk for skyldneren eller dennes husstand,
- b) innbo, utstyr og liknende løsøre som skyldneren trenger i sitt hjem,
- c) redskaper, transportmidler og liknende hjelpemidler som skyldneren eller noen av dennes husstand trenger for sitt yrke eller sin utdanning eller av andre velferdsmessige grunner, likevel ikke utover en samlet verdi som tilsvarer folketrygdens grunnbeløp. Beløpsgrensen kan fravikes dersom skyldneren er næringsdrivende og ingen fordringshaver motsetter seg det.

Dersom verdien av tingene ikke er større enn at det ville være åpenbart urimelig om skyldneren ikke fikk beholde dem, har skyldneren rett til å beholde ting som har en særlig personlig verdi for skyldneren eller dennes husstand.

Dersom skyldneren eller noen som hører til dennes husstand lider av sykdom eller er ufør, skal det tas rimelig hensyn til det. *I særlige tilfeller kan da ting som er nevnt i første ledd bokstav c, beholdes uten hensyn til verdien.*

Når retten til å beholde en ting avhenger av hvilke eiendeler skyldneren ellers har, skal det også regnes med eiendeler som tilhører skyldnerens ektefelle eller barn som skyldneren eller ektefellen forsørger, dersom tingene kan brukes av skyldneren eller i dennes husstand.

For øvrig gjelder dekningsloven §§ 2-4 og 2-5 tilsvarende.

Dekningsloven § 2-6 gjelder tilsvarende i den utstrekning slike krav som nevnes der gis bedre dekning enn andre krav etter loven her § 4-8 bokstav g.

§ 4-8 første ledd første punktum skal lyde:

Gjeldsordningen skal omfatte alle skyldnerens forpliktelser som ikke er betaling for en fremtidig motytelse som skyldneren har rett til å motta etter §§ 4-3 til 4-5 og skatte- og avgiftskrav som holdes utenfor gjeldsordningen i henhold til bokstav c nedenfor samt forpliktelser som nevnt i tredje ledd.

§ 4-8 bokstav c, d, h og i skal lyde:

(c) Skatte- og avgiftskrav

Skatte- og avgiftskrav som er oppstått etter åpningstidspunktet omfattes ikke av gjeldsordningen, med mindre kravet er en følge av at skyldneren har hatt et for lavt forskuddstrekk i gjeldsordningsperioden, og dette har medført høyere dividende enn dersom trekket hadde vært riktig. Tilsvarende gjelder for skatte- og avgiftskrav som fastsettes ved vedtak etter åpningstidspunktet.

(d) Bidragsforpliktelse

Bidragsforpliktelser som skyldneren er pålagt etter ekteskapslovgivningen eller etter barneloven, unntatt gjeld til det offentlige, skal gis full dekning. Gjeld til bidragsberettigede som har oppstått mer enn fem år før søknaden om gjeldsordning fremmes, kan nedsettes dersom det ikke vil virke særlig urimelig overfor den bidragsberettigede.

Ved vurderingen etter første ledd annet punktum skal det særlig legges vekt på utsiktene til at gjelden vil kunne bli nedbetalt. Det skal også legges vekt på årsaken til at gjelden har oppstått, og bidragsmottakerens økonomiske stilling.

(h) Krav som grunner seg på en straffbar handling

Straffebøter som er fastsatt ved dom eller forelegg mindre enn tre år før søknad om gjeldsforhandling fremmes, skal som hovedregel gis full dekning.

Krav på erstatning eller oppreisning for skade voldt ved en straffbar handling skal gis full dekning. Unntak kan gjøres dersom kravet er fastsatt ved dom eller forelegg mer enn tre år før søknad om gjeldsforhandling fremmes, eller dersom særlige resosialiseringshensyn tilsier det og hensyn til den som har kravet ikke er avgjørende. Ved vurderingen av om det foreligger et slikt unntakstilfelle, skal det særlig legges vekt på arten av den straffbare handling.

(i) Gjeld oppstått etter et åpenbart brudd på frarådingsplikten i finansavtaleloven § 47

Gjeld som stammer fra lån eller kreditt som åpenbart skulle ha vært frarådet i henhold til finansavtaleloven § 47 kan gis dårligere dekning enn andre krav med mindre det vil virke særlig urimelig overfor enkelte fordringshavere.

§ 4-8 annet og tredje ledd skal lyde:

Dersom det ikke er mulig å oppfylle kravene i paragrafen her, og fordringshavere som kan kreve full dekning ikke frivillig går med på en nedsettelse av kravet, kan gjeldsordning ikke oppnås.

Dersom størrelsen på de krav som ikke kan dekkes i løpet av gjeldsordningsperioden tilsier at skyldneren må antas å kunne oppnå kontroll over sin økonomi selv om kravene holdes utenfor, kan gjeldsordning likevel oppnås. Det skal i så fall i skyldnerens budsjett tas hensyn til krav som skal holdes utenfor.

§ 4-10 skal lyde:

§ 4-10 *Kausjonsfordringer*

Dersom skyldneren ved åpning av gjeldsforhandling er forpliktet etter et kausjonsløfte, men kausjonsforpliktelsen ikke er forfalt, skal det avsettes midler til dekning av denne fordringen som om kravet var forfalt. Dersom det i gjeldsordningsperioden blir klart at kausjonen ikke vil forfalle eller kausjonen ikke er forfalt ved gjeldsordningsperiodens utløp, skal midlene fordeles forholdsmessig på de øvrige fordringshaverne.

Nåværende § 4-10 blir § 4-11 og nåværende § 4-11 blir § 4-12.

§ 4-12 første ledd skal lyde:

Namsmannen sender skyldnerens forslag til gjeldsordning til samtlige kjente fordringshavere som berøres. *Det samme gjelder eventuelle solidarisk medforpliktete.* Fordringshaverne bør gis en frist på tre uker til å ta stilling til forslaget. Det skal opplyses at fordringshavere som ikke motsetter seg forslaget innen fristen, anses for å ha godtatt det.

§ 5-1 skal lyde:

§ 5-1 *Begjæring om tvungen gjeldsordning*

Dersom skyldneren og fordringshaverne ikke kommer frem til en frivillig gjeldsordning, kan skyldneren begjære tvungen gjeldsordning. Med begjæringen skal det følge et forslag til tvungen gjeldsordning som er i samsvar med § 5-2.

Begjæring om tvungen gjeldsordning må være namsmannen i hende før utløpet av gjeldsforhandlingsperioden. Namsmannen skal straks sende saken til retten.

Når tvungen gjeldsordning er begjært innen fristen, forlenges gjeldsforhandlingsperioden med *to måneder*.

Namsmannen skal etter begjæring fra skyldneren beslutte nødvendig forlengelse av gjeldsforhandlingsperioden dersom det er grunn til å anta at frivillig gjeldsordning vil komme i stand. Perioden kan ikke forlenges med mer enn en måned av denne

grunn. Når gjeldsforhandling er åpnet, skal skyldneren gis opplysning om retten til å begjære gjeldsforhandlingsperioden forlenget. Namsmannens avgjørelse om forlengelse av gjeldsforhandlingsperioden er endelig.

Dersom det benyttes rettsmidler mot en avgjørelse om å nekte stadfestelse av tvungen gjeldsordning eller dersom en kjennelse om tvungen gjeldsordning blir opphevet av kjeremålsinstansen, skal gjeldsforhandlingsperioden anses å løpe inntil rettskraftig avgjørelse foreligger i saken. En gjeldsforhandlingsperiode kan likevel ikke overstige ett år.

§ 5-2 første til tredje ledd skal lyde:

En tvungen gjeldsordning skal oppfylle §§ 4-2 til 4-10. En gjeldsordningsperiode skal være på fem år. Dersom det foreligger tungtveiende grunner kan en gjeldsordning med en annen gjeldsordningsperiode stadfestes. En gjeldsordning med en gjeldsordningsperiode på mer enn åtte år kan bare stadfestes i helt særegne tilfeller. Perioden kan ikke overstige ti år. Gjeldsordningsperiodens lengde skal regnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene.

Ved vurderingen av om en gjeldsordning med en kortere gjeldsordningsperiode enn fem år kan stadfestes, skal det blant annet legges vekt på om:

- det foreligger omstendigheter som må antas å ville lede til at en normal gjeldsordningsperiode medfører ekstraordinære belastninger eller uvanlig oppofrelse for skyldneren eller dennes hushold,
- kausjonsansvar utgjør en vesentlig del av skyldnerens gjeldsforpliktelse, eller
- skyldneren i lengre tid har oppfylt sine forpliktelser i henhold til en utenrettslig gjeldsordning.

Ved vurderingen av om en gjeldsordning med en lengre gjeldsordningsperiode enn fem år kan stadfestes, skal det blant annet legges vekt på om:

- skyldneren har studiegjeld av betydelig størrelse,
- skyldneren skal beholde en eiet bolig hvor pantsikrede fordringer i henhold til § 4-8 bokstav a er vesentlig mindre enn den verdi som er fastsatt etter § 4-7 første ledd,
- gjeldsordningen virker særlig urimelig overfor medforpliktete skyldnere, eller
- ikke ubetydelige deler av dividenden medgår til å dekke forpliktelser som nevnt i § 4-8 bokstav g eller h.

Nåværende annet ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 5-4 første ledd første punktum skal lyde:

Retten skal stadfeste skyldnerens forslag til tvungen gjeldsordning dersom vilkårene i § 1-2, § 1-3 første ledd og § 1-4 er oppfylt og forslaget oppfyller § 5-2.

§ 6-1 skal lyde:

§ 6-1 *Endring av gjeldsordning på begjæring av skyldneren*

På begjæring av skyldneren kan retten stadfeste et forslag til endring av en gjeldsordning dersom det i gjeldsordningsperioden har inntruffet omstendigheter som skyldneren ikke burde forutse, eller dersom andre særlige omstendigheter foreligger som svekker skyldnerens evne til å oppfylle gjeldsordningen.

Dersom verdien av eiet bolig som er beholdt under gjeldsordningen ved gjeldsordningens utløp vil være vesentlig lavere enn den verdi som ble fastsatt etter § 4-7 første ledd kan retten på begjæring av skyldneren stadfeste en endring av gjeldsordningen som går ut på nedsettelse av gjeld som er sikret ved pant i boligen. Denne gjelden kan da nedsettes i den utstrekning skyldnerens økonomiske stilling, hensynet til fordringshaverne og omstendighetene ellers tilsier det. Gjelden kan ikke nedsettes til et beløp som er lavere enn boligens omsetningsverdi på avgjørelsestidspunktet.

Dersom skyldneren har mottatt krav på grunnlag av en fordring som bestod ved åpningen av gjeldsforhandlingen, men som ikke er blitt omfattet av gjeldsordningen, skal retten på begjæring av skyldneren stadfeste en endring som går ut på at fordringen tas med i gjeldsordningen. En slik fordring skal da betjenes med den dividende fordringshaveren ville ha tilkommet dersom fordringen hadde deltatt i ordningen, men slik at dividende bare regnes fra det tidspunktet kravet ble fremmet overfor skyldneren. Stadfestelse av slik endring kan ikke skje dersom skyldneren forsettlig eller på grov uaktsom måte har unnlatt å opplyse om fordringen.

Endring etter paragrafen her kan ikke begjæres før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en avtale om frivillig endring av gjeldsordningen med fordringshaverne på egen hånd. § 4-12 gjelder tilsvarende. Namsmannen skal sørge for at skyldneren får nødvendig veiledning for å komme frem til en frivillig eller tvungen endring. En frivillig endring er bare gyldig dersom den er stadfestet ved skriftlig beslutning av namsmannen. Namsmannen skal nekte å stadfeste forslaget dersom det vil virke urimelig.

Begjæring om tvungen endring fremsettes for retten. Med begjæringen skal følge et forslag til tvungen endring som ikke er i strid med loven. Forslaget kan ikke stadfestes dersom det vil virke støtende.

Ny § 6-2 skal lyde:

§ 6-2 *Omgjøring, opphevelse og tilsidesettelse av en gjeldsordning på begjæring av en fordringshaver*

På begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, kan retten omgjøre en

gjeldsordning dersom det inntreer vesentlige forbedringer i skyldnerens økonomiske stilling i gjeldsordningsperioden. Dersom forbedringen er en følge av at skyldneren har mottatt et større beløp, kan beløpet helt eller delvis fordeles på fordringshaverne uten at omgjøringssak iverksettes.

Retten kan også, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, omgjøre en gjeldsordning, dersom skyldnerens bolig i gjeldsordningsperioden har steget så mye i verdi i forhold til verdifastssettelsen etter § 4-7 at det etter omstendighetene vil virke urimelig overfor fordringshaverne dersom skyldneren skulle beholde hele verdiøkningen. Dersom slik omgjøring medfører at boligen må avhendes, har skyldneren rett til å beholde tilstrekkelig av salgssummen til å kunne skaffe seg en annen eiet bolig som med hensyn til størrelse, standard og beliggenhet m.v. tilfredsstillende skyldneren og dennes husstands rimelige behov.

Dersom skyldneren har gjort seg skyldig i uredlighet eller grovt har tilsidesatt sine plikter etter gjeldsordningen, kan retten, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, oppheve gjeldsordningen.

Dersom skyldneren innen to år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang, kan retten, på begjæring av en fordringshaver, hvis krav er omfattet av gjeldsordningen, sette gjeldsordningen helt eller delvis til side i den utstrekning skyldnerens økonomi og hensynet til fordringshaverne tilsier det. Gjeldsordningen kan ikke settes til side på grunn av gevinst som skyldes verdiøkning på bolig.

Nåværende § 6-2 blir ny § 6-3.

Ny § 6-4 skal lyde:

§ 6-4 *Skyldnerens opplysningsplikt overfor fordringshaverne*

Dersom det inntreffer omstendigheter som skyldneren forstår eller må forstå kan gi fordringshaverne rett til omgjøring eller tilsidesettelse etter § 6-2 skal skyldneren innen rimelig tid på betryggende måte opplyse fordringshaverne og namsmannen om dette.

Ny § 6-5 skal lyde:

§ 6-5 *Frister for fremsettelse av begjæring etter § 6-1 og § 6-2*

Begjæring om stadfestelse av forslag til tvungen endring av en gjeldsordning etter § 6-1 første til tredje ledd og begjæring om omgjøring av en gjeldsordning etter § 6-2 første og annet ledd må fremsettes i gjeldsordningsperioden. Begjæring om opphevelse av en gjeldsordning etter § 6-2 tredje ledd må fremsettes innen ett år etter gjeldsordningsperiodens ut-

løp. Begjæring om tilsidesettelse av en gjeldsordning etter § 6-2 fjerde ledd må fremsettes innen ett år etter at femårsperioden i bestemmelsen er utløpt. Begjæring etter § 6-2 første, annet og fjerde ledd må dessuten fremsettes innen to måneder etter at opplysning som nevnt i § 6-4 er mottatt.

§ 7-1 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Etter at gjeldsordningsperioden er avsluttet, skal opplysningene kun benyttes av namsmyndighetene i saker etter loven her for undersøkelse av om skyldneren tidligere har oppnådd gjeldsordning.

§ 7-2 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke panteheftelser som nevnt i panteloven § 1-5 annet ledd.

§ 7-3 første ledd skal lyde:

Dersom gjeldsordning ikke kommer i stand, fordeler namsmannen de midler som er trukket etter § 3-3 annet ledd forholdsmessig på fordringshaverne, dog slik at fordringshavere med forutgående utleggstrekk får dekning først, som om åpning av gjeldsforhandling ikke hadde funnet sted. Etter at fordringshavere med forutgående utleggstrekk har fått det som tilkommer dem, kan overskytende midler fordeles på en annen måte dersom en forholdsmessig fordeling vil få urimelige følger for skyldneren. Ved vurderingen skal det legges vekt på om skyldneren har forfalt og ubetalt gjeld sikret med pant i egen bolig.

Ny § 7-5 skal lyde:

§ 7-5 Dekning av saksomkostninger i saker for retten hvor skyldneren ikke har motpart

Om dekning av saksomkostninger av det offentlige gjelder forvaltningsloven § 36 første ledd og tredje ledd første punktum tilsvarende.

Nåværende § 7-5 blir § 7-8.

Ny § 7-6 skal lyde:

§ 7-6 Dokumentasjon ved gjennomført gjeldsordning

Når gjeldsordningsperioden er utløpt, kan en fordringshaver hvis krav var omfattet av gjeldsordningen, kreve at skyldneren godtgjør at denne har oppfylt sine plikter etter ordningen.

Ny § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 Uanmeldte fordringer som skyldneren ikke er krevet for i gjeldsordningsperioden

Krav som bestod på åpningstidspunktet og som skyldneren ikke er krevet for ved gjeldsordningsperiodens utløp, bortfaller. Bortfallet skjer likevel tidligst ett år etter at en gjeldsordning er vedtatt eller stadfestet.

IV

I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag gjøres følgende endring:

§ 71 fjerde ledd skal lyde:

Åpnes gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven hos låntakeren, kan krav rettes mot kausjonisten når gjeldsforhandlingsperioden i henhold til gjeldsordningsloven § 3-4, jf. § 5-1, er utløpt.

V

Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De ulike bestemmelser kan tre i kraft fra ulik tid. Kongen kan gi overgangsregler.

B.

Stortinget ber Regjeringen om innen 1. juni 2003 å komme tilbake med et forslag til lovregler som gir offentlige kreditorer hjemmel til å godta forslag til frivillig gjeldsordning.

Oslo, i finanskomiteen, den 12. november 2002

Siv Jensen
leder

Torstein Rudihagen
ordfører

Ingebrigt S. Sørfonn
sekretær

Vedlegg**Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til Stortingets presidentskap, datert 18. oktober 2002****Rettebrev - Ot.prp. nr. 99 (2001-2002) om endringer i gjeldsordningsloven mv.**

I Ot.prp. nr. 99 (2001-2002) om endringer i gjeldsordningsloven mv. er det oppstått en del henvisningsfeil mv. i teksten som beklageligvis ikke ble fanget opp i korrekturarbeidet. Dette gjelder følgende:

Utkastet til lovtekst (sidene 105-112 i proposisjonen)

Side 105 venstre spalte:

Overskriften til § 21 nr. 3 skal være:

"§ 21 nr. 3 nytt fjerde punktum skal lyde"

Side 106 venstre spalte:

I § 1-3 er det blitt feil i kursivering. Det riktige skal være:

§ 1-3 skal lyde:

§ 1-3 Økonomisk vilkår

Skyldnere som er varig ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan oppnå gjeldsordning etter loven her. En skyldner anses som varig ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser når det anses at vedkommende ikke er i stand til å innfri forpliktelsene fullt ut innen et for skyldneren rimelig tidsrom sett i forhold til forpliktelsesens art og omstendighetene ellers, eller uten rimelig oppofrelse.

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling etter loven her før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en *gjeldsordning* på egen hånd.

Side 107 venstre spalte:

I § 3-1 er det feil i kursivering i første ledd første punktum. Ordene "til 1-4" er ikke kursivert. Det riktige skal være:

Dersom vilkårene i §§ 1-2 *til 1-4* er oppfylt, og søknaden fyller kravene i § 2-1, skal *tingretten* åpne gjeldsforhandling.

Merknadene til lovforslagene (sidene 92-104 i proposisjonen)

Side 92 venstre spalte tredje avsnitt:

Overskriften: "Til § 21 nr 4" skal være "til § 21 nr. 3". Avsnittets første linje skal lyde: "I § 21 nr. 3 er det tilføyd et nytt fjerde punktum..."

Side 98 høyre spalte merknadene til § 3-1 fjerde ledd (3. linje):

Ordene "og videre oppover i domstolsystemet" tas ut.

Side 100 venstre spalte merknadene til § 4-3:

Første linje: "§ 4-3 første ledd annet punktum" skal være "§ 4-3 første punktum".

Sjette linje: "§ 4-3 annet ledd" skal være "§ 4-3 tredje punktum".

Side 102 venstre spalte tredje avsnitt 7. linje:

"tredje ledd bokstav (a)" skal være "annet ledd".

Side 102 høyre spalte merknadene til § 7-5 første linje:

"§ 7-4 annet ledd" skal være "§ 7-5".

Side 104 høyre spalte fjerde avsnitt første linje:

"§ 6-3" skal være "§ 6-4".

De alminnelige merknadene (sidene 5-90 i proposisjonen)

Side 25 venstre spalte andre avsnitt:	"tredje ledd bokstav (f)" skal være "annet ledd bokstav (e)".
Side 26 høyre spalte første avsnitt siste linje:	"§ 1-4 (f) skal være "§ 1-4 (e)".
Side 54 venstre spalte første avsnitt siste linje:	"§ 1-4 bokstav (f)" skal være "§ 1-4 bokstav (e)".
Side 74 høyre spalte første avsnitt femte og sjette linje:	Setningen "Forslaget om en varslingsfrist på en måned videreføres derfor" skal tas ut.
Side 74 høyre spalte annet avsnitt nest siste linje:	"§ 6-1" skal være "§ 6-2".
Side 77 venstre spalte tredje avsnitt to siste linjer:	"§ 6-1 første ledd (b) og tredje ledd (a)" skal være "§ 6-1 annet ledd og § 6-2 annet ledd".
Side 83 venstre spalte 4.30.4 annen linje:	"§ 7-3 annet punktum" skal være "§ 7-3 første ledd annet punktum".